וועטער: קלאָר און קילער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST.

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאַנג — 7.21
זון אונטערגאַנג — 5.1

די איינציגע אידישע צייטונג אין מערב קאַנאַדע עטאַבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 20, No. 216. Winnipeg, Wednesday Nov. 5, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג מיטוואָך, יד' חשון, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
NOV 11 19..
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

רעפּובליקאַנער אַדמיניסטראַציע געשלאָגן אין די וואַלן

דעמאָקראַטן וועלן ווארשיינלאך קאָנטראָלירן הויז און סענאַט

"פּראָהיבישאָן קריגט א שווערן קלאַפּ אין די וואַלן. — סאָוט ווערט צוריק סאָליד פאַר דעמאָקראַטן

רוזוועלט און לעמאַן דערוויילט מיט גרעסטער מאַיאָריטעט אין דער געשיכטע פון ניו-יאָרק

לויט די ידיעות וואָס זיינען ביז היינט פרי אָנגעקומען פון די' נעכטיקע וואַלן אין די פאַראייניקטע שטאַטן, זעט עס אויס, אז די רעפּובליקאַנער אדמיניסטראַציע איז גרינדלאך געשלאָגן געוואָרן. און זי וועט פאַר די קומענדיקע צוויי יאָר מוזן אַרבעטן מיט א דעמאָקראַטישער מערהייט אין הויז און אפשר אויך אין סענאַט.

פון 187 באַשטימטע ביז היינט פרי וואַל-קרייזן האָבן די דעמאָקראַטן געוואונען 125 פּלעצער צו 61 פאַר די רעפּובליקאַנער. די "סאָוט", וואָס איז איינגעבראָכן געוואָרן פון די רעפּובליקאַנער אין די לעצטע פּרעזידענט וואַלן, איז ווידער געוואָרן סאָליד דעמאָקראַטיש.

א שווערן קלאַפּ האָט קאָנטיק אויך געקראָגן "פּראָהיבישאָן". א גרויסע צאָל "נאַסע" קאַנדידאַטן זיינען דערוויילט געוואָרן, אין איינינקע שטאַטן האָט מען אין א רעפערענדום געשטימט קעגן דעם 18טן אַמענדמענט.

אינ'ם שטאַט ניו-יאָרק האָבן די דעמאָקראַטן אָפּגעהאַלטן גוואַלדיקע זיגן. ניט נאָר די שטאַט ניו-יאָרק אַליין, נאָר אַפילו די פּראָווינץ, וואָס איז געוויינלאך רעפּובליקאַניש, האָט דאָס מאָל געגעבן א מערהייט פאַר די דעמאָקראַטישע שטאַטס-קאַנדידאַטן. גאָווערנאָר פראַנקלין רוזוועלט האָט געקראָגן די גרעסטע מערהייט אין דער געשיכטע פון ניו-יאָרק, — אַרום 700 טויזנט שטימען. אויך וויצע-גאָווערנאָר, הערבערט לעמאַן, — איז ווידערדערוויילט געוואָרן מיט א מערהייט פון 624 טויזנט שטימען איבער זיין רעפּובליקאַנישן אָפּאָנענט.

די ערשטע באַריכטן דערציילן ווייניק וועגן דעם, ווי די סאָציאַליסטן האָבן אויסגעמאַכט אין די וואַלן. עס זעט אָבער אויס אז זייערע אָפּאָנענטן זיינען ניט באַרעכטיקט געוואָרן, און זיי זיינען אויך פאַרפליצט געוואָרן פון דער דעמאָקראַטישער כוואַליע. אַמווייניקסטנס וועגן העיוואָוד בראָון, באַרימטער זשורנאַליסט, וועלכער איז געווען סאָציאַליסטישער קאַנדידאַט אינ'ם טעאַטער דיסטריקט פון ניו-יאָרק, ווערט באַריכטעט, אז ער האָט געקראָגן ווייניק שטיצע מצד די וויילער און איז פרי באַזייטיקט געוואָרן פונ'ם "רייס".

אידישע קאַנדידאַטן דערוויילט

ניו-יאָרק, נאָוו. 5 (איטא). — הערבערט לעמאַן, אידישער קאַנדידאַט פאַר וויצע-גאָווערנאָר פון ניו-יאָרק פון דער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, איז אין די נעכטיקע וואַלן ווידערדערוויילט געוואָרן צו זיין פּאָסטן מיט א ריזיקער מערהייט.

די פאָלגנדיקע אידישע קאָנגרעסלייט זיינען דערוויילט געוואָרן אין ניו-יאָרק: עמנואל סעלער, דזשאָזעף מייערסאָן, סעמועל דיקשטיין, וויליאַם סיראָוויטש, לואיס בראָדסקי, סאָל. בלום, — אַלע דעמאָקראַטן.

אין נירדזשורסי איז דערוויילט געוואָרן קאָנגרעסמאַן אייזעק באַכראַך, רעפּובליקאַנער; אין מאַסאַטשוזעטס — קאָנגרעסמאַן דייוויד גאָלדשטיין, דעמאָקראַט; אין אילינאָי — קאָנגרעסמאַן אַדאָלף סאַבאַט, דעמאָקראַט. אין קאַליפאָרניע — קאָנגרעספרוי פלאָרענס פראַנג קאַהען, רעפּובליקאַנערן.

דערווייל זיינען נאָך ניט באַקאַנט די רעזולטאַטן אין אַלע אידישע וואַל-קרייזן, וואו עס זיינען געווען אידישע קאַנדידאַטן.

בריטישע רעגירונג געווינט אין קריטישער אָפּשטימונג מיט קליינער מערהייט פון 31 שטימען

לינקע שטיצן מאַקדאָנאַלדן קעגן קאָנסערוואַטיווער אַטאַקע

לאָנדאָן, נאָוו. 5. — די אַרבעטער רעגירונג האָט דורכגעמאַכט בשלום די ערשטע קריטישע אָפּשטימונג פון דער סעסיע, אָבער בלויז מיט דער קליינער מערהייט פון 31 שטימען.

עס האָט זיך געהאַנדלט וועגן דעם קאָנסערוואַטיוון אַמענדמענט צו דער רעדע פון טראָן, אין וועלכן די רעגירונג ווערט פאַרדאַמט פאַר ניט אָננעמען קיין געהעריקע מיטלען קעגן דער אַרבעטסלאָזיקייט. דער אַמענדמענט איז געשלאָגן געוואָרן מיט 281 שטימען צו 250.

די ליבעראַלן האָבן באַשלאָסן צוריקצוהאַלטן זיך פון שטימען, אָבער דאָך האָבן פינף ליבעראַלן, איינשליסנדיק סער דזשאָן סיימאָן, געשטימט קעגן דער רעגירונג, בעת אַנדערע פיר ליבעראַלן האָבן געשטימט מיט איר. די מיטגלידער פונ'ם לינקן פליגל פון דער אַרבעטער פּאַרטיי האָבן געשטיצט די רעגירונג.

פאַר דער אָפּשטימונג האָט לאָיד דזשאָרדזש שאַרף קריטיקירט די רעגירונג, אָבער ער האָט צוגעגעבן, אז ער קאָן ניט שטיצן דעם קאָנסערוואַטיוון אַמענדמענט, ווייל די ליבעראַלן ווילן דערווייל וואַרטן אויף די רעזולטאַטן פון דער רעגירונגס מיטאַרבעטערשאַפט מיט די ליבעראַלן אין א פאַרזוך צו לייזן די אַרבעטסלאָזיקייט פראַגע.

אין די לאָבים ווערט לאָיד דזשאָרדזשעס רעדע אָנגענומען ווי א וואָרנונג, אז זיי וועט זי לאָזן עקזיסטירן בלויז ביז קריסמעס.

—(::)—

רומענישע סטודענטן געוואָרנט צו האַלטן זיך רואיק

בוקאַרעסט, נאָוו. 5 (איטא). — א וואָרנונג צו די סטודענטן, אז זיי זאָלן ניט לאָזן זיך אויסנוצן פון פּאָליטיקער וואָס העצען זיי צו מאַכן דעמאָנסטראַציעס, איז היינט געמאַכט געוואָרן פונ'ם רעקטאָר פון היגן אוניווערסיטעט, יאָרגאַ, בעת דער עפענונג פונ'ם אוניווערסיטעט יאָר, וואָס איז געפייערט געוואָרן אין דער אָנוועזנהייט פונ'ם פּרעמיער און אַנדערע שטאַטס לייט.

פּראָפ. יאָרגאַ האָט געוואָרנט, אז די סטודענטן וואָס וועלן זיך באַטייליקן אין גאַסן דעמאָנסטראַציעס וועלן אויסגעשלאָסן ווערן פון די אוניווערסיטעטן.

געוועזענער מאָונטעד פּאָליציסט ווערט געמשפּט פאַר מאָרד אין דאַפין

דאַפין, מאַנ., נאָוו. 5. — דזשאָזעף פּירטי, געוועזענער קאָנסטייבל פון דער סאַסקאַטשעוואַנער אָפּטיילונג פון דער ראָיאַל קענעדיען מאָונטעד פּאָליס, ווערט דאָ איצט פּראָצעסירט פאַר'ן געשוואָרענעם געריכט אויף דער קלאַגע פון דערמאָרדן מרס. סאָפי לייט, פון איפּסוויטש, סאַוט דאַקאָטאַ, ביים פּיקניק געהאַלטן אין ראַבלין, מאַנ., סעפּט. 1טן.

ווען דער פּראָצעס האָט זיך געעפנט נעכטן, האָט פּירטי דערקלערט זיך "ניט שולדיק".

קאָנסטייבל קולסאָן, אן עדות פון דער קרוין, האָט דערציילט, אז ער מיט פּירטי זיינען געווען אין די גרעניצן פון מאַניטאָבא אין א דערלויבעניש אין דעם טאָג פון דער טראַגעדיע, אז זיי האָבן געטרונקען ראָם א סך בראַנפן און ביר, און אז זיי האָבן זיך געשפּילט אין שיסן אין ציל יענעם טאָג.

ע. דזש. לייט, דער מאַן פון דער דערמאָרדעטער פרוי, איז געווען דער צווייטער עדות, און ער האָט דערציילט ווי די טראַגעדיע האָט פּאַסירט בעת ער האָט זיך אָפּגעקערט אויף א ווייַלע. ער האָט דערהערט א שאָס, און ווען ער איז געקומען צו לויפן, האָט ער געזעען זיין פרוי ליגן א פאַרוואונדעטע, און פּירטי איז געשטאַנען דערביי. ווען ער האָט געפרעגט ביי איר ווער האָט זי געשאָסן, האָט זי אָנגעוויזן אויף פּירטן.

נאָך א צאָל עדות זיינען אויסגעהערט געוואָרן. דער פּראָצעס ווערט היינט פאָרגעזעצט.

רעגירונג פון עסטרייך אַנטוואָפנט סאָציאַליסטן

וואָפן ביי סאָציאַליסטישן שוץ-בונד קאָנפיסקירט בעת פאַשיסטישער היימווער פאַרבלייבט באַוואָפנט

ווין, עסטרייך, נאָוו. 5. — פונקט ערב די אַלגעמיינע וואַלן, האָט די עסטרייכער רעגירונג אָנגעהויבן איבערפאַלן די סאָציאַליסטישע הויפּט-קוואַרטירן, קאָנפיסקירנדיק די וואָפן און אַמוניציע פונ'ם סאָציאַליסטישן שוץ-בונד.

פּאָליציסטן, פאַרשטאַרקט פון סאָלדאַטן און זשאַנדאַרמען פון דער פּראָווינץ, זיינען נעכטן פרי באַפאַלן דעם סאָציאַליסטישן אַטלעטישן קלוב און א צאָל אַנדערע סאָציאַליסטישע זאַמל-פּלעצער איבער גאַנץ עסטרייך. לעצטן אָוונט האָט די רעגירונג אָנאָנסירט, אז זי האָט ביז איצט אין די איבערפאַלן פאַרכאַפּט 40 מאַשין-ביקסן, 500 טויזנט קוילן און פיר טויזנט ביקסן, רעוואָלווערן, גראַנאַטן או. א. וו.

די סאָציאַליסטן פּראָטעסטירן קעגן דער אַנטוואָפענונג פון זייער שוץ-בונד, בעת דער פאַשיסטישער היימווער, ווי זיי זאָגן, וועלכער איז 120 טויזנט שטאַרק, פאַרבלייבט באַוואָפנט מיט ביקסן, מאַשין-ביקסן, קאַנאָנען און גרויסע קוואַנטיטעטן אַמוניציע.

היטלעריסטן סטראַשען מיט קאַסטאָר-אויל

בערלין, נאָוו. 5. — דער פאַשיסטישער פירער, יאָזעף געבעלס, האָט אויף א פאַרזאַמלונג פון זיינע אָנהייגער דערקלערט, אז זאָל דער פאַשיסטישער פּאַרטיי געלינגען צו פאַרכאַפּן די מאַכט און ער זאָל פאַרנעמען דעם פּאָסטן פון אינערן מיניסטער, וועט ער איינפירן די איטאַליענישע פאַשיסטישע קאַסטאָר-אויל באַהאַנדלונג פאַר רעדאַקטאָרן וואָס זיינען ניט גינסטיק צו דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

עקס-קייזער איז ברייטהאַרציק אויף אויסדרוקן פון סימפּאַטיע, אָבער קאַרג אויפ'ן סענט

בערלין, אָקט. 5. — דער דייטשער עקס-קייזער ווילהעלם, וועלכער ווערט נאָך איצט פאַררעכנט פאַר'ן רייכסטן מענטש פון דייטשלאַנד, איז געווען טיף גערירט פון דער גרויסער מינען קאַטאַסטראָפע אין אַלסדאָרף, וואו הונדערטער אַרבעטער לעבנס זיינען אויסגעלאָשן געוואָרן. די סימפּאַטיע זיינע האָט ער אויסגעדריקט אין א באַמבאַסטישן בריוו צום מעיאָר פון אַלסדאָרף.

פון גאַנצן פאַרארימטן דייטשלאַנד קומען איצט אן באַדייטנדיקע סומען געלט פאַר די אָרימע פאַמיליעס, וואָס האָבן פאַרלאָרן זייערע שפּייז-געבער אין דער קאַטאַסטראָפע. דעם עקס-קייזער'ס בריוו איז געווען אָן א סענט געלט.

בלויז צו איין פאַמיליע האָט ער געשיקט געלט, — א גאַנצע פינף-דאָלאַרדיקע מטבע אויף אַמעריקאַנער געלט. די דאָזיקע פאַמיליע פון אן אָרימען מיינער האָט פאַרלאָרן אין'ם אומגליק א זון, דער זיבעטער אין דער פאַמיליע, וואָס איז געווען דעם עקס-קייזערס א "קוואַטער", — ווען ווילהעלם איז געווען קייזער, האָט ער דערמוטיקט דעם געבורטס פון אינגלאַך, סאָלדאַטן פאַר דער אַרמיי, צוזאָגנדיק צו זיין אַליין "קוואַטער" פאַר יעדן זיבעטן אינגל אין איין פאַמיליע.

—(::)—

היינט פאַרזאַמלונג אין תפארת ישראל שול

די ליידיס אָקזיליערי פון תפארת ישראל שול, האַלט אָפּ א פאַרזאַמלונג היינט, 8 אָוונט אין שול.

—(::)—

הײמאַן דערקלערט זיך פאַר דעם, אז די שטאַט זאָל איבערנעמען דעם טראַמוויי סיסטעם

מאַרקוס היימאַן, קאַנדידאַט פון דער אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, פאַר מעיאָר, האָט אין זיין ערשטער קאַמפּיין רעדע נעכטן ביינאַכט דערקלערט, אז ער איז צו גונסטן אז די שטאַט זאָל איבערנעמען די סטריט ריילוויי סיסטעם.

"זינט 1918", האָט ער געזאָגט, "האָבן זיך די פּרייזן אויף סטריט קאַר טיקעטס זעקס מאָל געענדערט און אין פינף פאַלן זיינען די פּרייזן געענדערט געוואָרן צו גונסטן דער קאָמפּאַני. די לעצטע ענדערונג האָט אינגאַנצן איגנאָרירט די פאָדערונגען פון די אַרבעטער".

—(::)—

מזל-טוב

מר. און מרס. מ. שאַליט, אַמאָליקע היגע תושבים, איצט אין לאָס-אַנדזשעלעס, קאַל., אַנאָנסירן די חתונה פון זייער טאָכטער דאָראַ-וועראַ פאַר מר. ישראל י. בערניק.

—(::)—

שפּאַנישער פּאַלאַץ טויט

סאַנטיאַגאָ, שפּאַניע, נאָוו. 5. — אַרמאַר ראָוואַל, באַרימטער שפּאַנישער פּיגאַלאַג און פּילאָזאַף, איז דאָ געשטאָרבן פון א האַרץ אַטאַקע אין עלטער פון 56 יאָר.

—(::)—

רומענישער גלח לאָזט איבער ירושה פאַר'ן קרן-קימת

טשערנאָוויץ, נאָוו. 5 (איטא). — דער רומענישער גלח, וואַסיל איסאַפּעסקו, וועלכער איז דאָ לעצטנס געשטאָרבן, האָט איבערגעלאָזט א ירושה פאַר דעם אידישן נאַציאָנאַל-פאָנד.

דער גלח איז געווען א גרויסער אונטערשטיצער פונ'ם ציוניזם. פלעגט זייער שטאַרק אַרויסטרעטן קעגן די כוליגאַנישע קוזיסטן און האָט גענערדיקט קאָאָפּעראַציע מיט די אידן.

—(::)—

כוליגאַנעס באַפאַלן רעדאַקציע פון "נאַש פּשעגלאָנד"

וואַרשע, נאָוו. 5 (איטא). — אומבאַקאַנטע כוליגאַנעס זיינען באַפאַלן די רעדאַקציע פון דער אידיש-פּוילישער צייטונג "נאַש פּשעגלאָנד" און האָבן דאָרט צעבראָכן די פענסטער און געמאַכט אַנדערע שאָדנס.

די כוליגאַנעס זיינען אַנטלאָפן איידער די פּאָליציי איז אָנגעקומען און זיי ווערן איצט אַרומגעזוכט. די רעדאַקציע ווערט איצט באַוואַכט פון פּאָליציי.

קומענדן זונטאָג גרויסע פּראָטעסט פאַרזאַמלונג

דער קאָמיטעט וועלכער איז אויסדערוויילט געוואָרן זונטאָג, נאָוו. דעם 2טן, אויף דער פאָלקס-קאָנפערענץ פאַר ארץ ישראל, אויף וועלכער עס איז געווען אָנגענומען פאַרשטייער פון די מערסטע אָרגאַניזאַציעס פון וויניפּעג, אויסצואַרבעטן פּלענער פאַר'ן פּראָטעסט קעגן דער ענגלישער רעגירונג צוליב איר לעצטן "ווייסן פּאַפּיר" — האָט מאָנטאָג אָוונט אויף זיין ערשטער זיצונג באַשלאָסן: אַראַנזשירן א גראַנדיעזן פּראָטעסט-מיטינג דעם קומענדיקן זונטאָג אין איינעם פון די גרעסטע זאַלן אין שטאָט, אויף וועלכן עס וועלן אַרויסטרעטן פּראָמינענטע פאַרשטייער פון דער אידישער באַפעלקערונג אויסצודריקן זייער פּראָטעסט און אַנטריסונג אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע אַטאַקעס אויף דער באַלפור דעקלאַראַציע.

עס זיינען אָנגעצייכנט געוואָרן פּלענער אויף דורכצופירן אן אַקציע אויף א גרויסן מאַסשטאַב פאַר'ן אידישן נאַציאָנאַל פאָנד וועלכע זאָל אָננעמען די פאָרם פון א פאָלקס-ציילונג, דורך וועלכער יעדע פּערזאָן פון דער אידישער באַפעלקערונג אין וויניפּעג וועט האָבן א מעגלאַכקייט אויסצודריקן זיין פּראָטעסט קעגן די אַטאַקעס פון דער ענגלישער רעגירונג אויף דער ליבעראַלער אינסטיטוציע פונ'ם קרן קימת.

דער פּלאַץ פון דער פּראָטעסט פאַרזאַמלונג וועט אָנאָנסירט ווערן אין צייט.

—(::)—

1 מיידל געטויט צוויטע פאַרוואונדעט פון מוטערס מצבה

אַסבורג, דייטשלאַנד, נאָוו. 4. — ענני ראַזמיער, 16 יאָר אַלט, איז דער'הרג'עט געוואָרן און איר פריינדין, פּעני שלעגל, 18 יאָר אַלט, איז ערנסט פאַרוואונדעט געוואָרן, ווען זיי האָבן נעכטן געלייגט בלומען אויפ'ן קבר פון ענים מוטער. א דריי הונדערט פונטיקע מצבה איז אויף זיי אַרויפגעפאַלן.

—(::)—

פּסוקים פון ביבל וועלן געלערנט ווערן אין אַרקאַנזאַס שולן

ליטל-ראַק, אַרק., נאָוו. 5. — די וויילער פון אַרקאַנזאַס האָבן אין נעכטיקע וואַלן גוטגעהייסן דעם געזעץ וואָס איז געגומען געוואָרן צו אן אָפּשטימונג, אז אין די שולן פונ'ם שטאַט זאָלן יעדן טאָג געלייענט ווערן פּסוקים פון ביבל.

שלאָגן פאַר רעגירונג זאָל אָנפרעגן האַאַגער געריכט איבער ווייסער פּאַפּיר איז געזעצלאַך

זיצונג פון אַקציאָנס קאָמיטעט געעפנט אין לאָנדאָן

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאָנדאָן, נאָוו. 5 (איטא). — סער דזש. סיימאָן און וויקאָונט האַלישאַם, אָנגעזעענסטע יוריסטן פון ענגלאַנד, שלאָגן פאָר, אז די בריטישע רעגירונג זאָל איבערגעבן איר "ווייסן פּאַפּיר" וועגן פּאַלעסטינע צו דעם אינטערנאַציאָנאַלן געריכט אין האַאַג, און פרעגן די מיינונג פונ'ם געריכט וועגן זיין געזעצלאַכקייט. די רעגירונג פאַרלאַנגען זיי, זאָל דערווייל ניט דורכפירן דעם "ווייסן פּאַפּיר" אין לעבן, סיידן דער אינטערנאַציאָנאַלער געריכט וועט אים אָנערקענען פאַר געזעצלאַך.

לאָנדאָן, נאָוו. 5 (איטא). — דר. חיים ווייצמאַן האָט ביי דער עפענונג פון דער דרינגענדיקער זיצונג פונ'ם אַקציאָנס קאָמיטעט דאָ פאַרגעשלאָגן, אז די אידישע אַגענטור זאָל גלייך דערלאַנגען א פּעטיציע צו דער מאַנדאַטן קאָמיסיע וואָס האַלט איצט אָפּ אירע זיצונגען אין זשענעווע, בעטנדיק זי גלייך צו באַהאַנדלען דעם "ווייסן פּאַפּיר".

אין זיין פּאָליטישער רעדע, האָט דר. ווייצמאַן סומירט די איצטיקע פּאָליטישע לאַגע און האָט דערציילט וועגן די פאַסירונגען וואָס האָבן געפירט צו זיין רעזיגנאַציע. ער האָט אויך אָפיציעל איבערגעגעבן זיין רעזיגנאַציע צו דער אָפיציעלער ציוניסטישער קערפּערשאַפט.

דר. ווייצמאַן האָט איבערגעגעבן וועגן זיינע פאַרהאַנדלונגען מיט די בריטישע רעגירונגס באַאַמטע און די רעזולטאַטן פון די שמועסן.

די איצטיקע זיצונג פונ'ם אַקציאָנס קאָמיטעט זעט זיך אָן מיט דעם גרויסן באַזונג. פאַקטיש יעדע לאַנד, מיט'ן אויסנאַם פון די פאַראייניקטע שטאַטן, איז דאָ פאַרטראָטן. די דעלעגאַטן פון אַמעריקע האָבן ניט געהאַט קיין צייט צו קומען, ווייל זיי האָבן געקראָגן צו קורצן נאָטיס. בלויז ריכטער מעק וועט זיך באַטייליקן מיט א ראַטגעבערישער שטים.

באַנדיטן באַרויבן היגע דראָג סטאָר; קריגן אַרום בלויז $6.50

דריי יונגעלייט, איינער באַוואָפנט מיט א רעוואָלווער, זיינען נעכטן, אַרום 3 ביי טאָג, איבערגעפאַלן די דראָג סטאָר פון טאָס. פּענוויק, 251 וואַט סטריט, עלמוואָוד. האָבן געבונדן דעם איינגעטימער מיט א שטריק און האָבן צוגענומען דאָס געלט וואָס זיי האָבן געפונען אין דער קאַסע, — א סך-הכל פון $6.50, — און זיינען אַנטלאָפן.

מר. פּענוויק איז געווען אַליין אין סטאָר ווען די דריי יונגעלייט זיינען אַריין און געבעטן א געטראַנק. בעת ער האָט זיך אָפּגעקערט צו מאַכן פאַר זיי דעם סאָדע-וואַסער, איז איינער פון די דריי צונגעגאַנגען, און צייגנדיק אים א רעוואָלווער האָט ער אים געהייסן נאָכפאָלגן. ער האָט אים אָפּגעפירט אין דעם הינטערשטן צימער, וואו ער איז געבונדן געוואָרן און האָט געקראָגן א באַפעל צו ליגן רואיק אויפ'ן דיל. די באַנדיטן האָבן דערנאָך געטאָן זייער וויטערדיקע אַרבעט אָן שטערונג.

די באַנדיטן, ווערט פאַרשטאַנען, זיינען אַנטלאָפן צופוס. ביז אָבער מר. פּענוויק איז בגעלונגען לויז צו ווערן און איינלאַדן די פּאָליציי איז שוין פון זיי קיין שפּור ניט געווען.

מאַן געפונען אין א ברענענדיקן הייזל מיט אן איבערגעשניטענעם האַלז שטאַרבט פון די וואונדן

אן אומבאַקאַנטער מאַן, מיט א טיפן שניט אין האַלז, איז נעכטן אַרויסגעראַטעוועט געוואָרן פון א ברענענדיקן הייזל אין אינגאַלף, מאַנ., פון דער קאָמאַנדע פון סי. פּי. אַר. צוג, וואָס האָט באַמערקט די שריפה פאַרנדיק פאַרביי. דער מאַן איז אין א האַלבער שעה אַרום געשטאָרבן פון די וואונדן אין רעני, מאַנ., וואוהין ער איז אָפּגעפירט געוואָרן פאַר מעדיצינישער באַהאַנדלונג, ניט קומענדיק צו זיך.

אַרום 3.40 נעכטן בייטאָג, האָט דער סעקשאָן פאָרמאַן פון אינגאַלף באַמערקט, ווי דאָס שטיבל, וואָס איז פאַר א לייגנער צייט געווען ליידיק, שטייט אין פלאַמען. פונקט איז אָנגעקומען דער פּאַסאַזשיר צוג נו. 1, און ער מיט דער קאָמאַנדע פונ'ם צוג האָבן זיך א לאָז געטאָן צום שטיבל, און דורכרייסנדיק זיך דורך די פלאַמען, זיינען זיי אַריין אינעווייניק. דאָרטן האָבן זיי געפונען אויפ'ן דיל דעם מאַן מיט אן איבערגעשניטענעם האַלז, א שטאַרק צעברענטן. און זיי האָבן אים מיט'ן צוג גלייך אָפּגעפירט קיין רעני.

וואו ער איז געשטאָרבן ניט קומענדיק צו זיך.

קיינער קאָן דעם מאַן ניט אינ'ם אינגאַלף דיסטריקט, און מען ווייס ניט, צי דאָס איז געווען א פאַל פון מאָרד, אָדער זעלבסטמאָרד.

—(::)—

ווינטער זריעה אין קרים פאַרגרעסערט לגבי לעצטן יאָר

מאָסקווע, נאָוו. 5 (איטא). — די פאַרזייאונג פון ווינטער תבואה אין די אידישע קאָלאָניעס אין קרים איז דאָס יאָר פאַרגרעסערט געוואָרן אויף 60 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט לעצטן יאָר, לויט א באַריכט פון קאָמזעט. בעת לעצטן יאָר איז פאַרזייט געוואָרן 66 טויזנט פוד אויף 592 העקטאַר, איז דאָס יאָר פאַרזייט געוואָרן 111 טויזנט פוד אויף איבער 867 העקטאַר.

זאָגט אז אַרבעטסלאָזיקייט איצט איז ניט אזוי שלעכט ווי אין 1921

טאָראָנטאָ, נאָוו. 11. — די איצטיקע אַרבעטסלאָזיקייט איז ניט אזוי שלעכט ווי דער קריזיס פון 1921, — האָט דערקלערט ה. סי. האָדסאָן, גענעראַל סעקרעטאַר-אינטענדענט פאַר דער אָנטאַריאָ אָפּטיילונג פון "עמפּלאָימענט סערוויס" פון קאַנאַדע. דערצו איז די לאַגע איצט בעסער דערמיט, וואָס עס זיינען דאָ מער מיטלען אַרויסצוהעלפן זיי אין דעם משך פונ'ם קומענדיקן ווינטער.

קיינמאָל פריער האָט נאָך ניט פּאַסירט האָט מר. האָדסאָן געזאָגט, אז די געזעלשאַפטלאַכע מיינונג און די רעגירונגען זאָלן זיין אזוי באַזאָרגט פאַר'ן גורל פון די אַרבעטסלאָזע. די מיטלען וואָס ווערן אָנגענומען פון דער פעדעראַלער און פון די פּראָווינציעלע רעגירונגען, צוזאַמען מיט די מוניציפּאַליטעטן, דאַרפן פאַרזיכערן די אַרבעטסלאָזע, אז אַלץ וואָס ס'איז נאָר מעגלאַך וועט געטאָן ווערן צו שאַפן פאַר זיי אַרבעט ביז דער צייט וואָס די באַדינגונגען וועלן ווידער ווערן נאָרמאַל.

די וואָס האָבן ליקער פּערמיטס וועלן ניט קריגן קיין אַרבעטסלאָזיקייט שטיצע

קינגסטאָן, אָנט., נאָוו. 5. — די וואָס האָבן א דאָלאַר צו קויפן דערמיט א ליקער פּערמיט, האָבן זיך ניט וואָס צו ווענדן צו דער שטאָט-פאַרוואַלטונג פון קינגסטאָן נאָך אַרבעטסלאָזיקייט שטיצע. אויך די וואָס פאָרן אַרום איבער דער שטאָט אין אייגענע אויטאָמאָבילן וועלן ניט קריגן קיין אַרבעטסלאָזיקייט שטיצע, לויט א באַשלוס פונ'ם סיטי קאָונסיל.

אַנב - אורחא

פון מאַרק

אונזערע ניו-יאָרקער געסט און מיר

אפשר זיינען מיר קליינשטעטלדיק, וואָס מיר טראָגן די רענצלאַך פאַר אונזערע ניו-יאָרקער געסט, גייען הערן זייערע לעקציעס און טיילן זיי אויס כיבודים, — ניו-יאָרקער טוען עס אוואַדע ניט . . .

מילא, קאָנען מיר די דאָזיקע "חרפה" פון קליינשטעטלדיקייט פאַרטראָגן. מיר האָבן זיך ניט וואָס צו שעמען מיט אונזער רעספּעקט פאַר תורה.

און, אין דעם אונטערשטער שורה, ווייס איך גאָר ניט, וועמ עס קאָפּט דאָ א גרעסערע מציאה, — זיי צי מיר.

איך רייד דאָ נאַטירלאַך וועגן די אמת'ע חשוב'ע געסט, וואָס האָבן באמת גרויסע פאַרדינסטן פאַר'ן אידישן לעבן, — אָט ווי, למשל, ה. לייוויק וועלכער פאַרברענגט איצט צווישן אונז.

וואָס זיי קריגן אַרויס פון אונז איז באמת א קלייניקייט לגבי דעם וואָס מיר געניסן פון זיי.

ווען זאָ היי'כער באַאַמטער פלעגט אַמאָל דאַרפן דורכפאָרן א רוסיש שטעטל, פלעגט מען מוזן אויסקערן די גאַסן. ווען די באַאַמטע וואָלטן אָפט דורכגעפאָרן איבער די שטעטלאַך, וואָלטן אפשר די גאַסן שטענדיק געווען ריין . . .

לכבוד אונזערע חשוב'ע ניו-יאָרקער געסט קערן מיר דאָ אונזערע גאַסן. א דאַנק זייער דירעקטן אָדער אומדירעקטן איינפלוס שאַפט זיך ביי אונז א מער קולטורעלע אַטמאָספערע.

און מיר זיינען דאָך קליינשטעטלדיק. — אונזער קליינשטעטלדיקער באָדן איז אין דער היינטיקער פּראָקטבאַרער, ווי די מיט שטיין אייגנקאָוועטע גאַסן פון דער גרויסער שטאָט . . .

* * *

און איך פיל זיך אָפט ווי אן אומערלאַכער סוחר, — מיר נעמען א סך מער פון אונזערע חשוב'ע ניו-יאָרקער געסט, ווי מיר באַצאָלן זיי.

און מיין איינדרוק איז, אז מיר וואָלטן געקאָנט באַצאָלן זיי א סך א בעסערן און ווירדיקערן פּרייז, — ווען, אנשטאָט כבוד, צאָלן מיר זיי מיט מער ממשות'דיקע ווערטן: — מיט קענגזייטיקער השפּעה.

איך מיין אָט וואָס:

מיר היטן אזוי זייער כבוד, אז מיר האָבן מורא אפילו געבן די לייכטסטע אַנצוהערעניש, אז ווי ס'איז אונזער איינדרוק, קאָנען מיר זיי אַרויסהעלפן מיט אונזער השפּעה. — עס זאָל ניט אויסזען חלילה ווי א פּחיתת הכבוד פאַר זיי.

מיר זיינען פשוט ניט אָפנהאַרציק מיט אונזערע געסט, און דערפון פאַרלירן זיי זייער שכר פאַר דער גייסטיקער אַטמאָספערע, וואָס זיי ברענגען אַהער.

* * *

ווען מיר וואָלטן געוואָגט צו זיין אָפנהאַרציק, וואָלטן מיר זיי געזאָגט:

"רבותי! אָט, ווי איר זעט, שטריינגען מיר זיך אָן מיט אונזערע זייער שוואַכע כחות צו שאַפן ביי אונז א אידיש קולטורעל לעבן, — א גרויסן דאַנק אייך, וואָס איר העלפט אונז.

"מיר ליידן אָבער ניט פונ'ם "קאַסרילעווקע קאָמפּלעקס". מיר ווייסן, אז ס'איז דאָ א ברייטע וועלט הינטער אונזער קליין שטעטל. און מיר ווייסן, אז אונזער גאַנצע אַרבעט איז קיין אויסגעבלאָזענע איי ניט ווערט, אויב מיר וועלן בלייבן אַליין.

"פאַרוואָס זשע האָט איר, אונזערע דערוויילטע און גאָט געבענטשטע, פאַרקליבן זיך אויף אייער פּאַרנאַס און פאַרמאַכט אייערע אויגן אויף דעם וואָס טוט זיך ביי אייך אונטער די פּיס?

"פאַרוואָס פאַרשווענדעט איר אייערע נעכט אין דער קרענקלאַכער אַטמאָספערע פון ראַיאַל קאַפעי, אייערע טעג שלאָפט איר אויס דעם טשאַד און אין די ביזנעס'ן שאַפט איר אומשטערבלאַכע מאָנומענטן פאַר זיך, — מאָנומענטן וואָס וועלן באַלד פאַרשאָטן ווערן מיט די זאַמדן פונ'ם וויסטן מדבר וואָס רינגלט אייך אַרום?

"פאַרוואָס זייט איר אזוי אָפּגעריסן פונ'ם לעבן פאַר וועלכן איר שאַפט באמת גרויסע ווערק, און זעט ניט, אז דער באָדן פאַר די ווערק זאָל באַפּרוכפּערט ווערן?

"פאַרוואָס קוקט איר בלויז ווייט, ווייט, פונ'ם שפּיץ פון פּאַרנאַס, צו אונז אין דער פּראָווינץ, בעת האַרט אַרום אייך איז אזא גרויסער מדבר?

* * *

"וואָס, — ביי אונז איז דאָס לעבן געמיטלאַכער, די באַדינגונגען בעסערע?

"אָבער מיר שיסן אויף די מויערן פון עם-הארצות בלויז מיט פּייל-און-בויגן, — אונזערע כחות זיינען זייער באַשרייַנקט. איר פאַרמאָגט דאָך ריזיקע קאַנאָנען, מורד זענעטער פון זיי, און איר וואָלט מיט זיי געדאַרפט קאָנען איינברעכן די שטאַרקסטע פעסטונגען.

"ווען יעדער איינער פון אייך שיקט בלויז זיינע איינענע קינדער אין די אידישע שולן, וואָלטן די אידישע שולן ביי אייך געהאַט א סך מער ווי די פאַר טויזנט קינדער וואָס זיי האָבן איצט.

"ווען יעדער איינער פון אייך וואָלט כאַטש פינף פון זיינע שכנים באַקערט, וואָלט איר געוואָרן א ריזיקער כח, — און איר וואָלט אפשר ניט געדאַרפט האַלטן וויניפּעג פאַר א מעלקעדיקער בהמה, און איר וואָלט ניט געדאַרפט אַפּעלירן צו אונז אז מיר זאָלן אייך העלפן ראַטעווען א שלום-עליכם שול פון אונטערגאַנג" . . .

* * *

ווען מיר וואָלטן געוואָגט, וואָלטן מיר דאָס און א סך אַנדערע זאַכן, וואָס האָבן זיך אָנגעקליבן ביי אונז אויפ'ן האַרצן, געזאָגט.

עס וואָלט ביי אונז אַראָפּ א שטיין פון האַרצן, — און מיר וואָלטן זיך דערפילט ערלאַכער און בעסער:

מיר וואָלטן געפילט, אז מיר נאַרן ניט אָפּ אונזערע חשוב'ע ליבע געסט, אז מיר באַצאָלן זיי מיט א גוטער, ניט אָפּגעריבענער מטבע פאַר'ן גוטס וואָס זיי טוען אונז . . .

פאַרוואָס זאָלן מיר טאַקע ניט וואָגן? . . .

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper of Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA

Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 — Phones: 55 409—52 212
Winnipeg — Manitoba

דער אונטערגאַנג פונ'ם קו-קלוקס קלען

ווי די "וואַשינגטאָן פּאָסט" האָט די טעג געמעלדעט פון זיבערע קוואַלן, איז דער קו-קלוקס קלען, וואָס האָט ערשט מיט איניקע יאָרן צוריק געקערט וועלטן און געדראָעט צו ווערן א גוואַלדיקער פּאָליטישער פאַקטאָר אין די פאַראייניקטע שטאַטן, איצט אַזוי גוט ווי אונטערגעגאַנגען. פון די קנאַפּע ניין מיליאָן מיטגלידער וואָס ער האָט געציילט אין 1925, זיינען איצט פאַרבליבן קאַרגע 35 טויזנט מיטגלידער. און אויך די דאָזיקע צאָל שרומפּט איין פון חודש צו חודש. אַזוי אַז באַלד וועט אויסער דעם שלעכטן ריח גאָרנישט ניט פאַרבלייבן פון דער דאָזיקער געוועזענער מעכטיקער אָרגאַניזאַציע.

פאַר דער צייט פון זיין עקזיסטענץ, האָט דער קו-קלוקס קלען אַריינגענומען, ווי עס ווערט אָפּגעשאַצט, ארום ניינציק מיליאָן דאָלאַר אין מיטגליד שטייערן, — אויסער פאַרשיידענע באַבאָרן, וועגן דעם פאַרנעם פון וועלכע מען קאָן קיין אָנונג ניט האָבן. קיין שום חשבון אויף די געלדער איז ניטאָ און קאָן ניט זיין. — דאָס איז געווען דער פּריוואַטער געשעפט פון די אָנפירער פונ'ם קלען, פאַר וועלכע די נאַרישקייט פונ'ם המון איז געווען א רייכער קוואַל פון פּרנסה.

דער קלו-קלוקס קלען האָט זיך געשפּייזט אויף די נאָך מלחמה'דיקע אולטראַ-פּאַטריאָטישע, רעאַקציאָנערע און שאָוועניסטישע שטימונגען פון דעם פינסטערן אַמעריקאַנער המון. ער האָט זיך אויך אויסגענוצט מיט דער קינדערישער נאַאיוויטעט פונ'ם המון און זיין ליבע צו סודות'דיקייט און צו ריטואַל.

ווי אַלץ אין אַמעריקע, איז דאָס פאַרוואַנדלט געוואָרן אין א ריזיקן געשעפט. אַזוי ווי מען האָט דאָ געהאַט צו טאָן מיט א לייכטגלויביקן עולם האָבן אַלערליי שווינדלער געפונען דאָ א וואַרימע נעסט. און מען האָט זייער פיין געלעבט אויפ'ן חשבון פונ'ם הונדערט גראַדאָון פּאַטריאָטיזם.

אָבער אַפילו אין אַמעריקע זיינען דאָ געוויסע גרענעצן צו געזעלשאַפטלאַכן שווינדל און צו אומגעזעצלאַכקייטן וואָס ווערן אַפילו באַגאַנגען אינ'ם נאָמען פון פּאַטריאָטיזם. די קלען פירער האָבן אָבער ניט געוואָלט וויסן פון קיין שום גרעניצן, און זיי האָבן אַזוי לאַנג באַשווינדלט זייערע אייגענע נאָכאָלגער און אַזוי ווייט געגאַנגען אין זייערע פאַרברעכנס, אַז א צאָל פון זיי האָבן צום סוף אָנגעשפּאַרט אינ'ם ריכטיקן אָרט, — הינטער די גראַטעס, וואו זיי האָבן באַלאַנגט.

די דאָזיקע געוועזענע קלען פירער, איצט באַפרייט פון זייער "אַחריות" פאַר דער אָרגאַניזאַציע, האָבן פון די טורמעס אָנגעהויבן מאַכן סענסאַציאָנעלע אַנטדעקונגען וועגן די שווינדלערייען וואָס ווערן באַגאַנגען פון די קלען-פירער. זייער אייגענער גורל און די אַנטדעקונגען וואָס זיי האָבן געמאַכט האָבן געווירקט אביסל אויסניכטערנדיק אויף דעם קלען עולם, און דער פּרעסטיזש פון דער אָרגאַניזאַציע איז שטאַרק געפאַלן אין זייערע אויגן.

דער קלען, מיט'ן צוועק אַרויסצוקריכן אביסל פון דער בלאָטע אין וועלכער ער האָט געשטעקט ביז'ן האַלז, איז דאַן געווען געצוואונגען אַראָפּצונעמען די מאַסקע פונ'ם פּנים און אַרויס אין דער עפנטלאַכקייט. אָבער דאָס האָט נאָך פאַרשנעלערט זיין מפּלה: פון דאַן אָן, מיט פיר יאָר צוריק, ווען ער האָט אַראָפּגעוואָרפן פון זיך די מאַסקעס, האָט ער אָנגעהויבן שנעל צעשמאָלצן ווערן. פאַר די תמ'עוואַטע קליינשטעטלדיקע "בעבּיטס" פון וועלכע ער האָט געשעפּט זיין מיטגלידערשאַפט האָט ער איצט אינגאַנצן פאַרלאָרן זיין חן, און די מאַסן שווינדלער וואָס האָבן זיך צו אים ביז איצט געטוליעט האָבן אין אים פאַרלאָרן זייער אינטערעס, באַלד ווי זיי האָבן גע-מוזט איצט אַרבעטן אין דער עפנטלאַכקייט, וואָס האָט זיי באַשריינקט אין זייערע מעגלאַכקייטן צו באַגיין אומגעזעצלאַכקייטן.

דער קלען איז אַזוי פאַקטיש אונטערגעגאַנגען. זיין מאָמענטאַלער דערפאָלג צייגט אָבער, ווי לייכט די אַמעריקאַנער מאַסן קאָנען אויסגענוצט ווערן פון אַלערליי אוואַנטיוריסטן און שווינדלער פאַר זייערע צוועקן, — מען דאַרף נאָר וויסן זייערע שוואַכקייטן און קאָנען שפּילן אויף זיי.

* * * *

א סך פון די דיסקרעדיטירטע פירער פונ'ם אַמעריקאַנער קלען זיינען שפּעטער געקומען קיין קאַנאַדע און האָבן דאָ געפונען פרישע פּאַשע-פעלדער. זיי האָבן אביסל געענדערט די לאָזונגען, צופּאַסנדיק זיי צו די היגע אומשטענדן, — אַנשטאָט אַמעריקאַנער פּאַטריאָטיזם האָבן זיי, די אַמעריקאַנער, דאָ געהאַנדלט מיט בריטישן פּאַטריאָטיזם. און אויפ'ן ערשטן פייער האָבן זיי אַוועקגעשטעלט דאָ די קאַטאָליקן, און ערשט דערנאָך די אידן, די נעגערס און די אויסלענדער בכלל.

זיי האָבן זיך ניט וואָס צו באַקלאָגן. — זיי האָבן דאָ אויך געקראָגן א גוטן שנים. דער קלען איז געוואָרן אַפילו א גאַנץ וואָגיקער פּאָליטישער פאַקטאָר אין סאַסקאַטשעוואַן וואו ער האָט געשפּילט א היבשע ראָל אין די לעצטע פּראָווינציעלע וואַלן.

אונזער איינדרוק איז אָבער, אַז אויך דאָ האָט ער שוין אַריבערגעטראָטן דעם קלימאַקס פון זיין דערפאָלג און וועט שוין צעפאַלן.

ווי מערקווירדיק דאָס זאָל ניט זיין, אָבער דווקא צווישן די פראַנצויזן אין קוועבעק, — די קאַטאָליקן וואָס ווערן באַקעמפט פונ'ם קלען, — האָט זיך לעצטנס אַנטוויקלט א מין קלען אָרגאַניזאַציע אונטער'ן נאָמען "גאָגליו". זיי האָבן פאַר די קעגנשטאַנדן פון זייער שנאה אויסגעקליבן די אידן און — די ליבעראַלן.

עס איז גאָרניט אויסגעשלאָסן, אַז די זעלבע שווינדלער וואָס האָבן דאָ אָרגאַניזירט דעם קו-קלוקס קלען, מיט זיין שנאה צו די קאַטאָליקן, האָבן צו טאָן מיט'ן קאַטוילישן "גאָגליו" און מיט זיין שנאה צו אידן . . . אויב מען קאָן אַזוי לייכט אויסבייטן אַמעריקאַנער הונדערט פּראָצענטיקייט אויף בריטישע, פאַרוואָס זאָל מען שוין ניט קאָנען אויסבייטן צוליב געשעפט שנאה צו קאַטאָליקן אויף קאַטוילישער ליבשאַפט און באַזונדער שנאה צו אידן ?

דער דערוואַרטעטער כותל-מערבי באַריכט

די אינטערנאַציאָנאַלע קאָמיסיע וואָס האָט אונטערגעזוכט די כותל-מערבי פראַגע האָט שוין פאַרטיק געמאַכט איר באַריכט, ווי עס ווערט געמעלדעט, און ער וועט איבערגעגעבן ווערן אין די הענט פון דער בריטישער רעגירונג אפשר נאָך אינ'ם משך פון דעם חודש. די רעגירונג, פון איר זייט, וועט אים דאַרפן איבערגעבן צו דער פעלקער-ליגע פאַר איר גוטהייסונג.

וואָס קאָנען מיר דערוואַרטן פון דעם דאָזיקן באַריכט ? מיר זיינען לעצטנס אַזוי געוויינט געוואָרן צו ניט-גינסטיקע פאַר די אידן באַריכטן, אַז קיינער דערוואַרט שוין כמעט ניט קיין גינסטיקן פאַר דעם אידישן צד באַריכט אויך אין דעם פאַל . . .

עס איז אָבער צווייפלהאַפט, אויב א צו גינסטיקער פאַר די אידן באַריכט אין דעם דאָזיקן פאַל וואָלט פאַר אונז געווען זייער גוט. די אַראַבישע מלחים און עפענדים האָבן ברייט אויסגענוצט די כותל-מערבי פראַגע צו שפּילן מיט איר אויף די רעליגיעזע געפילן פון די פאַנאַטישע מוסולמאַנער, און זיי וועלן וואַרשיינלאַך זיין זייער צופרידן, ווען זיי וועלן ניט באַרויבט ווערן פון דעם דאָזיקן וואָפן.

א ראיה איז, אַז דער פאַרזוך אויסצוגלייכן דעם סכסוך דורך פרידלאַכע פאַרהאַנדלונגען איז דורכגעפאַלן. ניט געקוקט אויף דער גרייטקייט פון דעם אידישן צד צו גיין אויף די ווייטגייענדיקסטע פּשרות. דער מופתי האָט ספּעציעל געשטעלט אַזעלכע עקסטרעמע באַדינגונגען, אויף וועלכע דער אידישער צד זאָל ניט קאָנען איינגיין.

אויף דעם ערשטן פּלאַן פאַר אונז מוז שטיין דער לעבעדיקער אידישער ישוב און זיין ווייטערדיקע אַנטוויקלונג. און מיר זיינען פאַראינטערעסירט, אַז די אַראַבישע עפענדים און מופתים זאָלן ניט קאָנען אויסנוצן דעם ווירקזאַמסטן וואָפן פאַר זייער רעליגיעזן וואָפן קעגן דעם אידישן ישוב.

? וועט פּנחס רוטענבערג איבערנעמען ציוניסט. פירערשאַפט

פון מאיר לעווין

(ספּעציעל פאַר ד. א. וו. דורך "איטא")

מאַקסים גאָרקי האָט אים איין מאָל גענעז און געזאָגט וועגן אים, "אָט איז א מענש וועלכער וואָלט געקאָנט מאַכן געשיכטע".

דער דאָזיקער מענש איז געווען פּנחס רוטענבערג, צו יענער צייט איז ער געווען א רוסישער אינטעליגענט, וואָס מיינט א ...

[illegible]

(איטא)

בײַלע-גישע

פון דער סעריע: "משומדים"

פון אלחנן

(שלום פון נעכטן)

שפּעט א געווינט ווינטער אָוונט, איז ר' מרדכי געזעסן מיט'ן עין-יעקב ביים טיש. זיין ווייב, רחל-לאה, האָט געשטריקט א זאָק, די קינדער זיינען שוין געשלאָפן. ...

[illegible]

— ער קען אָבער ניט, ר' מרדכי !

— דו מוזט. גיי אהיים און נעדרינגס וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט. פאַרליר ניט דעם בטחון.

[illegible]

(שלום אויף זייט 3)

"קרייצער סאָנאַטא"

(רעצענזיע)

פון מאָריס גוסין

לעצטן מיטוואָך ביינאַכט האָט זיך די קראַנער-פּאַסקוויטש טרופּע איבערצייגט אַז עס איז ניט אַזאַ שרעקלאַכע געפאַר צו שפּילן א בעסערע פּיעסע אין קווינס טעאַטער און, אַז עס איז ניט שטענדיק נויטיק נאָכצוקומען דעם פאַרלאַנג פון געשמאַקלאָזע מענשן און שפּילן פאַר זיי "צו אַרדער" מעלאָדראַמען וואָס האָבן ...

[illegible]

דאס קינד פון זינד

די געפאלנסטע מענשן און די העכסטע אידעלע געפילן ווערן ארויסגעבראכט אין דעם דאזיקע מערקווירדיקן און העכסט שפאנענדן ראמאן.

פון א. ד.

(פארטזעצונג)

די דאזיקע אפענע דערביטערונג קעגן איר האט אבער גארנישט געהאט צוטאן מיט דער ארימער דבורה האלפערן, כאטש זי איז געווען די אורזאכע, וואס האט גע־פירט צו דעם אומגליק. אין קעגנטייל, מייקל הייילברון האט געפילט א זאנדער־בארע סימפאטיע צו דער ארימער גרוי־נער דבורה'ן און ער האט זיך אליין גע־וואונדערט, פארוואס עס ציט אים צו דער דאזיקער אלטער פרוי, וועמעס צע־קוויטשטע און האלב איינגעפאלענע באקן האבן געמאכט אויף אים א טיפן איינ־דרוק.

ער האט איינציקע מאל געוואלט פאר־פירן מי טאיר א געשפרעך און איר פרעגן, אויב זי האט עפעס דערפארן וועגן איר פארשוואונדענער טאכטער חנה; אבער אים האט זיך געדאכט אז ער דארף ניט ארויסווייזן קיין פריינטשאפט צו דער דא־זיקער פרוי, וועלכע איז געווען אנגע־שטעלט אים צו שטערן אין זיין פאמי־ליען לעבן.

ער האט איינציקע מאל זיך געמאכט פארווירפע און געפרעגט:

— וואס איז שולדיק די דאזיקע ארי־מע פרוי, וועלכע ווייס געווים ניט צו וועלכן צוועק מיין ווייב האט איר אהער געבראכט?

אבער ער האט זיך אליין ניט געקאנט געבן קיין ענטפער אויף דער דאזיקער פראגע. ער האט נאר געפילט, אז ער איז פארביטערט קעגן יעדן, וועלכער איז נאר באפריינדעט אפילו מיט זיין ווייב.

די פארביטערונג קעגן זיין יונגער פרוי איז ביי אים געווארן אזוי שטארק, דאס אים איז מערערע מאל געקומען דער געדאנק צו קריגן פון איר א גט. אלס לאיער האט ער געוואוסט, אז דאס גע־זעץ וועט אים פאלשטענדיק געבן דאס רעכט זיך צו שיידן פון איר, וויבאלד זי קומט ניט נאך אירע פליכטן אלס ווייב צו איר מאן. דאך האט ער דעם דאזיקן געדאנק מיט גוואלד פארטריבן פון זיך.

אלס פראמינענטער בירגער און איי־נער פון די באקאנטסטע כלל טוער מוז אזא גט פראצעס ארויסרופן א גוואלדיקן סקאנדאל. די צייטונגען וועלן זיין פול, מען וועט פארשפרייטן אלערליי ליגנס איבער אים און זיין פרוי, און זייערע ביי־דענס ערע וועט געטראטן ווערן אונטער די פיס פון די רעפארטערס סענסאציע־מאכער.

ניין, גט'ן זיך פון זיין פרוי וועט ער נוט, און אויב זיין לעבן איז צעבראכן, און אלע זיינע האפנונגען אויף פאמילי־ען גליק איז צושטערט, וועט ער אליין ליידן און קיינער זאל דערפון ניט וויסן.

דאס איז געווען דער פעסטער באשלוס פון דעם אומגליקלאכן מאן, וועלכער האט זיך צוריקגעצויגן פון דער געזעלשאפט און האט זיך פארגראבן אין זיין שטודיר צימער, וואו ער האט אין די ביכער גע־זוכט צו פארגעסן זיינע שמערצן.

אבער אויב מייקל הייילברון איז גע־ווען אומגליקלאך און האט שווער געלי־טען, איז זיין יונגע פרוי לינא, געווען נאך אומגליקלאכער און אירע ליידן זיי־נען געווען נאך אומערטרעגלאכער. אירע קוואלן זיינען געווען דאפלטע, זי האט גע־ליטן אי פאר זיך און אי פאר איר מאן.

לינא האט גאנץ גוט געזען די ענדע־רונג וואס איז פארגעקומען אין אים. זי האט באמערקט זיין פארביטערונג און זי האט דערפון טיף געליטן, דען זי האט אים ווירקלאך געליבט, געליבט לויט איר באַ־גריף, ווי זי האט פארשטאנען די ליבע, און ווען זי האט געזען ווי ער איז פלוצ־לונג געווארן צו איר פרעמד, האט עס איר טיף געקרענקט און אין דער זעלבער צייט האט זי אים טיף באדויערט.

— א, ווען איך וואלט פריער געוואוסט אז עס איז ניטא קיין מאן, וועלכער פאר־שטייט די אידעאלע ליבע; ווען איך וואלט פריער געוואוסט ווי ווייניק מען קאן בויען אויף פארשפרעכונגען פון א פארליב־טען מאן, — פלעגט זי אפט קלאגן שטי־לערהייד, — וויפיל עלנט און וויפיל פיין וואלט איך געקאנט פארשפארן! ווייניק־סטענס וואלט ער ניט געליטן דען ער וואלט מיך פארגעסן. ווען ער וואלט גע־וואוסט אז ער קאן אויף מיר ניט האפן און ער וואלט געפונען זיין גליק ביי אן אנדערע!

אפט האט די יונגע פרוי געטראכט זיך צו אפפערן פאר דער באקוועמלאכקייט פון איר געליבטן מאן און אים געבן וואס ער פארלאנגט פון איר; דאך האט איר יעדן מאל ביי דעם דאזיקן געדאנק אריינגע־שפארט דאס בלוט אין געזיכט. זי האט געפילט, אז עס איז איבער אירע כחות אוועקצוגעבן איר לייב פאר א שפילצייג פארן מאן. זי האט געגלויבט, אז דאס איז א דערנידערונג און א שאנדע, וואס זי וועט עס ניט אריבערלעבן.

איר האט געשראקן שוין דער געדאנק אליין, צו ליגן אין די אומארמונגען פון איר מאן, וועלכער וועט זעטיקן זיין לוסט מיט די געהיימע רייצן פון איר קערפער, וואס זי האלט אימער פארבארגן פון יע־דענס אויג. דאס איז פאר איר אוממעגלאך זי וועט עס ניט טאן; אבער ווי קאן זי צוזעען, ווי איר געליבטער מאן ליידעט? זי האט געוואלט לינדערן זיין פיין, זי האט געוואלט זיין לעבן אים אלס זיינע א חבר'טע; אבער ער האט איר אויסגע־מידן און האט איר מער ניט געוואלט זע־ען.

און זייט דאמאלסט איז די יונגע פרוי געווארן אלץ בלאסער. זי האט געצערט פון טאג צו טאג; זי האט פאר קיינעם ניט ארויסגעוויזן וויפיל זי ליידעט און זי האט זיך ניט באקלאגט. אבער זי האט געפילט, דאס זי גייט אוים ווי א ליכט, און אז זי ווערט מיט יעדן טאג עלנטער און שוואכער.

איין מאל האט זי דערפילט א שטארקן ווייטאג אין איר ברוסט, אז זי האט קוים געקאנט אפציען דעם אטעם. זי האט זיך פארהוסט און זי האט ארויסגעשפיגן א שטיק בלוט.

און דער ווייטאג אין ברוסט איז גע־ווארן אלץ שניידענדער און דער הוסט אלץ אפטער און אין א געוויסן אוונט האט זי פלוצלונג געקראגן א בלוט־שטורץ.

זאל זי עס מעלדן איר מאן? וואס וועט עס איר נוצן? ווען ער וויל זי ניט מער זעען און קאנען, און אפשר טאקע וועט אזוי זיין בעסער. איר טויט וועט זיי ביידן באפרייען פון זייערע אומ־ערטרעגלאכע קוואלן, און ער, דער גע־ליבטער מאן, וועט נאך זיין גליקלאך מיט אן אנדער פרוי.

אבער דא האט שוין די אלטע דבורה ניט געקאנט שווייגן. די גרינע פרוי, וועלכע האט זיך שטארק דערשראקן פאר דער קראנקהייט פון איר יונגער באלע־באסטע, האט אריינגעשטורעמט צו מייקל היילברון אין זיין שטודיר צימער מיט גוואלד און אים דערציילט אז מרס. הייל־ברון איז געפערלאך קראנק.

דער אומגליקלאכער מאן איז אויפגע־שפרונגען א פארציטערטער און צום ערש־טען מאל זייט זיין חתונה האט ער איצט באטראטן זיין פרוים צימער.

זי איז געלעגן אזוי שוואך, דאס זי האט קיין ווארט ניט געקאנט ארויס־ברענגען, נאר אירע מאטע אויגן האבן געקוקט מיט דאנקבארקייט אויף איר מאן.

(פארטזעצונג קומט)

ווי אזוי צו פארלירן פעטקייט און קריגן דעם יונגנטלאכן געפיל

אין גרויס בריטאניע ווען א מאן פילט "אזוי צוגעפאסט ווי א פידל" און זעט אוים ווי א "בילד פון געזונטהייט" זאגן זיי: "ער האט יענעם קרושען געפיל".

דאס מיינט ער נעמט זיין קליינע דאזע פון קרושען זאלצן יעדן פרימארגן.

דאס זעלבע איז אין די פאראייניקטע שטאטן — אין דייטשלאנד — אין האָ־לאנד — אין אוסטראליע — אין דרום אפריקע; ווייל קרושען זאלצן ווערן איצט פארקויפט איבער דער גאנצער וועלט.

קרושען זאלצן איז ניט בלויז איין זאלץ — עס איז די קאמבינאציע פון זעקס זאל־צען וואס זיינען נויטיק פאר געזונטן לעבן.

נעמט א האלבע טיי־לעפל אין א גלאז הייסע וואסער פאר ברעקפעסט יעדן פרי־מארגן, מאדיפיצירט אייער דיעטע און מאכט רעגלמעסיקע איבונגען.

אבער פארפעלט ניט קיין פרימארגן, ווייל קרושען טוט ניט בלויז איינשטעלן און האלטן דעם מאגן, לעבער, נירן און גע־דערים אין א גלענצענדן געזונטן צושטאנד נאר עס רייניקט אייער בלוט־שטראם און שיקט נייעם לעבן און אקטיוויטעט צו יעדן טייל פון אייער קערפער.

פאר אייך און פאר אייערע

וואס וואלט איר געטאן

א היים, א פאמיליע, אפשר אייער און אייגענע ביזנעס. פארמעגנס וואס איר האט אנגעזאמלט ארום אייך ווי די נאטירלאכע באלוינונג פון יארן פון אויפבוי און שטרע־בונג. באטראכטנדיק זיי פילט איר א נאטירלאכן שטאלץ און סעקיורעטי.

דאך, ווי א בליץ פון קלארן הימל, קאן א צופאל א קלאפ טאן אין אייער טיר. א פלוצלונגער קריזיס מיט זיינע שרעקלאכע מעגלאכקייטן פון פארלוסט. עס קאן זיין, אז אזא מעגלאכקייט קלינגט פאנטאסטיש, אבער אויב עס וואלט זיך געטראפן, וואס וואלט איר געטאן? וואלט איר זיך געקאנט פארלאזן אויף אייער אינוועסטמענט און באַ־שיצונג אין פאל פון א שלעכטן צושטאנד? קאנט איר איצט קוקן פאראוים מיט אבסאלוטן צוטרוי?

דאס זיינען פראגן אויף וועלכע איר אליין קאנט ענטפערן. זיי אלע טראגן די מאראל פון געפלאנטער אינשורענס.

אונזער פארטרעטער וועט זיין צופרידן צו דערקלערן אייך די פילע בענעפיטן פון מיוטשועל לייף אינשורענס.

א פאסטקארד צו דעם אדרעס אונטן וועט אייך ברענגען פולע אינפארמאציע וועגן די פילע דערגרייכונגען פון מיוטשועל לייף אינשורענס.

THE
MUTUAL LIFE
ASSURANCE COMPANY
OF CANADA
WATERLOO, ONTARIO
Established 1869

סיימאן סטאקהאמער, פארטרעטער
Third Floor, Lindsay Bldg.
Winnipeg, Man.

וואס צו טאן פאר אייער בייבים קאלד

ווען די פארקילונג איז אין דער בייבים קאפ, קאנט איר מאכן איר אטעמען לייכ־טער דורך אריינגעבן עטלאכע טראפנס פון "ליקוויד אלבאלין" אין אירע נאזלע־כער עטלאכע מאל א טאג. אבער כדי צו פטור ווערן אינגאנצן פון דער פארקילונג, האלט זי ווארעם, און מאכט איר שטול־גאנג פריי. פאר דעם צוועק רעקאמענדירן דאקטוירים פלעטשער'ס קאסטאריא, ווייל עס איז פון ריינע־גרינצייג און איז אומ־שעדלאך. עס ארבעט אזוי שנעל ווי קאס־טאר אויל און עס מאכט ניט דעם קינד פיקן שלעכט. מיליאנען מוטערס ווייסן ווי לייכט קאסטאריא לאשטשעט ווייינענדיקע, שרעקעדיקע בייבים און קינדער צום שלא־פען; ווי שנעל עס פארטרייבט די דא־זיקע קראנקהייטן, אזעלכע ווי קאליק, גאז, פארשטאפונג, דייעריא א. א. וו. צו באַ־שיצן אייך פון אימיטאציעס, געפינט זיך דער פלעטשער אונטערשריפט אויף יע־דער פלעשל פון ריכטיקער קאסטאריא.

ביילע־גישע

(שלוס פון זייט 2)

און האט באלד צוגעגעבן: "דאברע' מאטל אבראמאוויטש, פרידו" און איז אוועק.

— רחל־לאה האסטו אלעס צוגעגרייט פאר מיר? האט ר' מרדכי געפרעגט זיין ווייב, באלד ווי דער גוי איז ארוים.

— אט איז דא אלעס, האט זי געזאגט, און מיט פארשטיקטע טרערן צוגעגעבן, היט זיך מאטיע! פארגעס ניט ביסט א טאטע פון קינדער.

— אירגע! ניט געזארגט. מיר האבן א שטארקן גאט, ווייס נאר ווי צו האלטן ס'מויל. ס'טגארניט געהערט, גארניט גע־זען. מיט די רייד איז ער שוין געווען אנגעטאן אין דער שווערער לאנגער "בור־קע" מיט'ן גרינעם גארטל, ווארעמע "וואַ־לענקעס" און איבער די אויגן א שווערע שמוישענע קוטשמע. הינטער'ן גארטל פארשטעקט א גוטע פון רימען געפלאַכ־טענע בייטש. אין דעם הולך האט ער גע־כאפט דעם אנבליק פון א ריכטיקן "מאס־קאל". דו גיי באלד שלאפן, צו פארטאג האלט דיינע אויערן אפן. א גוטע נאכט. א קוש געטאן די מזוזה און איז ארוים אין דער געדיכטער פינסטערער נאכט.

דער פראסט האט געברענט ווי מיט פייער. פינסטער איז געווען, כאטש שטעך אן אויג, און דער טונקל בלויער הימל גע־וועלב איז געווען צעשאטן מיט מיליארדן פינקלענדיקע שטערנדלאך. דאס דארף איז שוין כמעט געשלאפן, פארזונקען אין טיפן שלאף, נאר פון אלע קוימענס האט געשפארט א געדיכטער רויך.

ר' מרדכי האט מיט זיכערע טריט גע־שפאנט און דער שניי האט הילכיק גע־סקריפעט אונטער זיינע טריט. די בלוטן האבן זיך צעשפילט אין אים און ער האט געפילט אז קיין זאך וועט אים ניט אפ־שטעלן דורכצופירן די געוואגטע אונטער־נעמונג, ראטעווען א אידישע טאכטער פון שמד.

אין וועלדל ביים מיל האט ער זיך אפ־געשטעלט, האט זיך א ווייילע צוגעהערט, און האט א שטילן פייף געטאן. — ר' מרדכי? — יא, איז זי שוין דא? — נאך ניט. — וועלן מיר ווארטן א ווייילע. די מינוטן האבן זיך געצויגן ווי שעה'ן און ווי יארן. די פערד זיינען דורכגעפרארן שטייענדיק אויף איין ארט, און זיינען גע־ווארן שטארק אומרואיק, געפארשקעט קלאפנדיק מיט די פיס דאס הארט־געפרא־רענע שניי, ס'האט אזוי הילכיק אפגע־קלונגען אין דער שטילער נאכט, אז זיי האט זיך געדוכט אז דאס גאנצע דארף וועט זיי דערהערן. וויפל מאל האט זיך דער יונגערמאן געריסן לויפן זי זוכן, אבער ר' מרדכי האט אים צוריקגעהאלטן.

ענדלאך האבן זיי דערהערט טריט ארום מיל, און באלד א שטילן פייף. — פייוויש? — יא. — מיט איר? — יא. ווען זיי זיי־נען צוגעקומען האט זי זיך קוים געהאלטן אויף די פיס.

— ווארום אזוי שפעט?

— די כפרה זאל זי ווערן, איר אלטע שווינגער. ווי צו להכעים האט זי זי פון אויג ניט אפגעלאזט, ס'קינד ניט געקאנט מיטנעמען פאר קיין פאל. און דא רייסט דאס הארץ קוקנדיק אויף איר. איר הערט ווי זי שטיקט זיך פון געוויין?

— חברה, זעצט זי אין שליטן! אין אן אויגנבליק איז זי שוין געווען פארפאקט אין דער היי און ר' מרדכי האט שוין גע־האלטן די לייצעס אין די הענט. — א גו־טע נאכט חברה, געדיינקט! טויב און שטום! — א גוטע נאכט, ר' מרדכי. ה' יצליח דרכך! א קנאל מיט דער בייטש און די אומרואיקע פערד האבן זיך א טראג געטאן און זיינע פארשלונגען געווארן פון דער נאכט.

מיט עטלאכע שעה שפעטער, טיף אין דער נאכט אריין, איז צו א קליינעם "פאל־ווארעק", א וויארסט צוואנציק פון פאפא־ווא גארא, צוגעפארן א שליטן געשפאנט מיט א פאר פערד פון וועלכע עס האט געזעצט א פארע ווי פון א לאקאמאטיוו און אינגאנצן באדעקט מיט פראסט. א טיר האט זיך באלד געעפנט און אימעצער האט אויסגערופן: ר' מרדכי! — יא. אלעס אין ארדענונג? — יא. — נעם צו די פערד אין שטאל און דעק זיי גוט צו. ניין, ניט אויסשפאנען.

ר' מרדכי איז שוין געווען אויף די פיס און האט "איר" געהאלפן ארוים פון שליטן. אויף די הענט האט ער זי געמוזט אריינ־טראגן אין שטוב, אזוי מאכטלאז איז זי געווען.

נאר איין שעה אפגערוט די פערד, דער־ווארימט זיך אביסל, א פאר פרישע פערד אין שליטן האבן שוין געווארט אין דרויסן מיט אן אנדער טרייבער. ר' מרדכי האט זיי אליין אויסגעריכט געבנדיק דעם טריי־בער אויספירלאכע אינסטרוקציעס, ער זאל די פערד ניט זשאלעווען און קיין צייט ניט פארלירן ביים בייטן די פערד און א. וו. אזוי שנעל ווי דער שליטן איז פאר־שוואונדן, האט ר' מרדכי געהייסן שפאַ־נען די פריערדיקע פאר פערד, וועלכע האבן זיך עטוואס אויסגערוט און מיט א "גוטע נאכט" צום באלעבאס פון "פאלווארעק", האט ער פארקירעוועט צוריק אהיים . . .

אויף מארגן גאנץ פרי איז געקומען דער בעל־הגוף צו פארריכטן די "הרובע" און האט געטראפן ר' מרדכי'ן מיט'ן טלית און תפילין אונטער'ן ארעם גרייט צו גיין אין שול אריין דאווענען. — אזוי פרי גייט איר זיך מאליען? האט זיך געוואונדערט דער גוי. — דא, סטעפאן טימאפעאיטש, מיר, אידן, מוזן לויבן גאט פון פרי ביז שפעט ביינאכט און אמאל דורכ'ן נאכט. — "טאק, טאק דאברע". האט דער ערל געענטפערט.

נאך דעם זעלבן טאג האט זיך איוואַ־ראמאנאק אריינגעריסן צו ר' מרדכי'ן אין הויז, ווי א ווילדע חיה, מיט שוים אויף די ליפן און האט מיט רציחה אויסגעשריי־ען טייטלענדיק מיט'ן פינגער. דו! דו האסט מיין ווייב צוגענומען, באהאלטן; וואו איז זי?! ר' מרדכי האט אים רו־איק אויסגעהערט און האט אים גאנץ גע־לאסן געענטפערט: "זנאט ניע זנאיו". "כאראשא, פאבאטשים", איך זאג דיר אז בלוט וועט זיך גיסן אויב דו וועסט מיר מיין ווייב ניט אומקערן. און איז ווי א משוגענער ארויסגעלאפן פון הויז, צוהאַ־קנדיק די טיר, אז דאס הויז האט אויפ־געציטערט.

דאס שטעטל איז ארומגעגאנגען אויף רעדלאך. אין שול, להבדיל, אין מרחץ, און וואו נאר א פאר אידן האבן זיך צוזאמענ־געקליבן האט מען זיך גע'סוד'עט און גע־שמועסט וועגן דער פארשוואונדענער משו־מדת. קלאנגען האבן זיך ארומגעטראגן, אז דער גלח רייצט אויף די גויאים, און די אידן האבן זיך געפילט זייער אומהיימ־לאך. אבער קיינער האט ניט געוואוסט וואו זי איז פארפאלן געווארן.

א געוויסן טאג האט מען ר' מרדכי'ן ארויסגערופן צום פריסטאוו אויף א "דאַ־פראס", אבער אן רעזולטאטן. ביים גע־ריכטלאכן פארהער זיינען פיל עדות אוים־געהערט געווארן, אויך סטעפאן, און ער האט געשווארן, אז אין דער נאכט פון "איר" פארשוואונדונג איז ער אליין געווען ביי מאטלען אין הויז ביז שפעט אין אוונט. און אויף מארגן גאנץ פרי אויך, און ער האט מאטלען ביידע מאל געזעען אין דער היים. צו פארדאנקען דעם עדות איז ר' מרדכי פריינעלאך געווארן. א צייט לאנג נאך דער אויספארשונג, האט מען ניט אויפגעהערט צו זוכן; אבער אן רע־זולטאטן, זי איז ווי אין וואסער אריין.

מערערע מאל דורכ'ן וואך פלעגט איי־וואן אריינפאלן צו ר' מרדכי'ן אין הויז א שיכור'ער און ווילד, מיט בלוט פאר־לאפענע אויגן, שרייענדיק און שילטנדיק. "עך מאטל, מאטל! פאהוביל טי מענע" און פלעגט א פאל טאן צו דער ערד מיט א שרעקלאכן געיאמער. פון דאן אן האט מען אים זעלטן ווען געזען ניכטער. ביז איין טאג האט ער באשלאסן צו גיין זוכן זי איבער דער וועלט. מער האט מען פון אים ניט געהערט.

דאס קינד איז איבערגעבליבן מיט זיין מוטער, איז אויסגעוואקסן א בליענדע שיקסע, געראטן אין דער מאמען. די באַ־בע האט זי דערצויגן מיט א גרוים שנאה צו אידן . . .

* * *

מיט פיל יארן שפעטער, האבן זיך דער־טראגן קלאנגען אז ביילע־גישע לעבט, האט חתונה געהאט מיט אן אלמן און איז א פרומע כשר'ע אידענע, אויף אלע אידי־שע טעכטער געזאגט געווארן.

עדמאנטאן, אקט. 1930.

עדמאנטאן

עדמאנטאנער נאטיצן

מיס ען פאלסקי, האט דורכגעפירט א פארטי, ביי איר אין דער היים, לכבוד מר. סעם בראון, פון סאסקאטון. דער אוונט איז פארבראכט געווארן אין שפילערייען און טענץ. א מיטנאכט לאנטש איז סערווירט געווארן. מיס מערי הענסאן האט ארויסגעהאלפן.

* * *

מר. גענזער פון סאסקאטון, איז געוועזן אין עדמאנטאן געשעפטלאך.

* * *

דער "המאור" קלוב, האט אפגעהאלטן זיין ערשטע רעגלמעסיקע פארזאמלונג פון היינטיקן סעזאן. עס האבן גערעדט: סאל. מאסקאוויטש; ב. עפשטיין האט גערעדט וועגן די לעצטע נייעס וועגן ארץ־ישראל; דר. קאנטאר האט גערעדט וועגן ביבלישער מוזיק. טעד לעוויט האט געזונגען, אקאמ־פאנירט פון מיס נ. גאלדמאן. טיי און צו־בייסן איז סערווירט געווארן.

* * *

מרס. אייראן האט "ענטערטיינט" דעם "אלד פאוקס ברידזש קלוב" אין תלמוד תורה. מרס. דזש. מייקלסאן און מרס. א. פראטקין האבן געוואונען די פרייזן.

* * *

דער מוטער פאראיין פון תלמוד תורה וועט דורכפירן א "ברידזש און וויסט" אין תלמוד תורה, דעם 29טן נאוועמבער.

* * *

מיס העלען קאהען, 9 אלט, טאכטער פון מר. און מרס. מ. ב. קאהען, האט גע־געבן א געבורטסטאג פארטי, זונטאג ביי־טאג, פאר אירע חבר'טעס. דאס הויז, איז צו דער געלעגנהייט, געווען שיין דעקא־רירט. אויך איז דער טיש געווען שיין דע־קארירט. ארום 20 געסט זיינען אנוועזנד געווען. די קינדער האבן זיך פיין פאר־ווילט.

* * *

מארק טעסלער, אלגער סקאליטער און הערשל באקון, פון וויניפעג, סטודענטן פון מאניטאבער אוניווערסיטעט האבן גע־שפילט "ראגבי" קעגן דעם טים פון אל־בערטא אוניווערסיטעט.

* * *

מרס. ה. מ. באלצאן און זון משה, פון סאסקאטון, זיינען איצט די געסט ביי אירע עלטערן, מר. און מרס. א. קריסטאל.

* * *

דער טשאפטער הדסה האט אפגעהאלטן א "האום קוקינג" אין תלמוד תורה, וואס האט אריינגעבראכט $103.90 פאר'ן קרן היסוד. דער אראנזשירונגס קאמיטעט איז באשטאנען פון די פרויען: מרס. וו. ווייס־מאן און מרס. דזש. אסטרי. פאלגנדע האַ־בען ארויסגעהאלפן: מרס. ב. לייבאוויטש, מרס. דזש. סטאר, מרס. וו. דיימאנד, מרס. א. פראטקין, ה. גארפין, א. ראלינ־גער, א. אורעצקי, ס. ראדנאנסקי, ה. בלומ־פילד, דזש. מאריקן, מ. גאלדסמיט און מ. גרין.

יהודית

קרייצער סאנאטא

(שלוס פון זייט 2)

וואס איז דער אונטערשייד — א קינד איז א קינד".

פוירל פויגלנעסט וואלט געווען בעסער אין איר ראל ווען זי וואלט אויסגעקוקט ניט אזוי בליענד. זי געוואלט געמאכט אפשפארן א ביסל "רוזש" פאר א צווייטער ראל. און אין דער ראל זיין אביסל מער אפרים'ס ווייבל. אויך איז איר פוי־געל (אויף איר היטעלע) איר צופיל גע־שטאנען אין וועג צו שפילן גארדאנע....

אדעלא סווערדלאוו האט געשפילט א גוטע נאטאשא. זי האט זיך גוט איינגע־לעבט אין דער ראל, און זי האט זיך גוט אנגעזעען אין פארלויף פון דער גאנ־צער פארשטעלונג.

עני שאפירא האט גוט געשפילט איר קליינע ראל ביילע, און סידני סווערד־לאוו — דאבערט.

Mrs. JAMES JONES
האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

ווען אייער קאר דארף אטענשאן
ברענגט עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט
אויל, געז, גריזינג, קאר וואשינג
טייער ריפערס, בעטערי טשארדזשינג און א. וו.
CLEATOR'S GARAGE
W. V. E. Cleator, Prop.
Phone 22293
10034-103rd Ave. Edmonton, Alta.

EDMONTON

איר סייווט 50%
ווען איר שיקט אייער קלינינג צו די
דאלער קלינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

PHOTOS
אין יעדער פאזע
איז אפגעשפיגלט
דער צויבער און
פערזענלאכקייט
פון
דער פערזאן
Phone 25 444
פאר אן אפאינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

אין זייער לענגערן לעבן פלוס געניטער אויסגעצייכנטקייט און שיינקייט וואס דויערט ביז צום סוף, ווערט געפונען די אורזאך ווארום מענער פאנגען אן יעדן יאר מער ליב צו האבן.
LA FLECHE
TAILORED CLOTHES

National Blend Tea & Coffee Company
Sign of The Big Pot, Opp. The Bay
קאפע
געראסטעט און געמאלן פריש טעגלאך
אויסגעקליבענע טייען פונם
נייעם קראפ
צוזאמענגעשטעלט צוצופאסן די וואסער פון דעם דיסטריקט
מעיל ארדערס העפלאכסט געבעטן
טעלעפאן 22 753

מצבות
אונזערע עקספערטן וועלן דעזיינען מצבות און מאנומענטן לויט אייערע אייגענע באשרייבונגען. אונזערע פריי־זען זיינען זייער מעסיק.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE CO.
Limited
10702-101st ST. EDMONTON

TRUDEL FUR MFG. LTD.

10023-102nd Ave. Edmonton

בעסטע באדינונג אין שטאט
איר קאנט פארן מיט באקוועמלאכקייט
אויב איר וועט קויפן אייער
געז, אויל און גריזעס
פון אונז
קאר גריזינג און וואשינג
טייערס
טייער ריפערס און אקסעסארים
Medico Service Station
"Note the Natural Turn"
W. A. LEONARD
Phone 72 436
11052 101st Street, EDMONTON

מיט פארגעניגן וועלן מיר אייך באדינען מיט
געז, אוילס און אקסעסארים
בעטערי סערוויס
טייער ווולקאניזינג
קאר לאונדרי
Garneau Service Station
William Reed, Prop.
8605, 109th St., Cor. 86th Ave.
Phone 32 796
EDMONTON, ALBERTA

עדמאנטאן

דר. דזשאן ע. ווילקינסאן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

DR. R. C. GHOSTLEY
אסטעאפאטיק פיזישאן און פוס ספעציאליסט
Ste. 701 McLeod Building
אלע קראנקהייטן באהאנדלט
Phones: Office 24 541; Res. 82 068
EDMONTON ALTA.

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאל פלייטס, "ברידזש ווארק"
איבערן פאנטיידזשעס טעאטער
102 Brown Building, Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

DR. JOHN F. HARRIS
דער אלטער ראיעלער כיראפראקטאר
108 Pantages Bldg. Ph 25 332
EDMONTON

J. ERLANGER
Optometrist
303 TEGLER BLDG.
אויגן עקזאמענירט — גלעזער צוגעפאסט
איבונגען צו קארעגירן די אויגן

פוס באקוועמלאכקייט
איז אין א גרויסער מאס אפהייגניק פון א גוטן שומייקער
זעט
LAMB BROS.
מיר קומען און מיר דעליווערן
טעלעפאנירט 22 235
Cor. 5th and Jasper, Edmonton

EDMONTON RUBBER STAMP CO.
Limited
מאנופעקטשורערס פון
ראבער סטעמפס און קארפאריישאן סילס
10037-101A AVE.
PHONE 26 927 EDMONTON

אלצדינג צו בויען א היים
מיר הענדלען קוואליטי בילדינג מאטעריאלן
אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן
J. C. BURGER LUMBER CO. LTD.
South Yard 8604-103 Street
West Yard 11004-124 St.

עטאבלירט 1886
JACKSON BROS.
דזשועלערס, וואטשמייקערס און
דיימאנד סוחרים
ענגרייווערס
9962 Jasper Ave.
Edmonton - Alberta

NEW YORK OUTFITTERS,
Limited
HARRY FROME, Mgr.
"אויפן ניו־יארק אופן איז לייכט צו צאלן"
לײדיס רעדי־טו־וועיר
מענס סוטס און קאוטס
אייער קרעדיט איז גוט
Cor. Jasper Ave & 100th St
Edmonton

נעשאנאל קליידער
אייער בעסטער אינוועסטמענט פאר יעדער אנגעלעגנהייט אין סטייל, אין באקוועמלאכקייט, אין טראגן און אין ווערט.
פארקויפט בלויז דורך נעשאנאל שאפס דירעקט צו דעם טרעגער צו אונזער איין־און־איינציקן פרייז
סוטס, פאל קאוטס
אווערקאוטס און טאקסידאס
$23.00
National Clothes Shops
10118 JASPER AVE.
EDMONTON ALTA.

לאמבער און מילארבעט
א פולשטענדיקער סטאק פון טרוקענעם מאטעריאל צו נידעריקע פרייזן
מיר מאנופעקטשורן סטאר און אפיס פיקסטשורס אין הארטע אדער ווייכע געהילץ
לאזט אונז אייך געבן א פרייז.
W. H. CLARK & CO. LTD.
109 St. Edmonton Phone 24 366

עדמאנטאן — איפמערקזאם — עדמאנטאן

מר. י. באלצאן

איז דער קארעספאנדענט פאר "דאס אידישע ווארט" אין אייער שטאט און אומגעגנט.

מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די עדמאנטאנער ארגאניזאציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. י. באלצאן.

טעלעפאנירט צו אים 24 209

פאר סובסקריפשאן און אנדערע געשעפטס אנגעלעגנהייטן, ווענדט זיך צו אונזער באפולמעכטיקטן פארטרעטער

מר. א. ווינאגראדסקי, 10 141—96טע סט. טעלעפאן 27 336

ברודער מאָרד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פאָרזעצונג)

— דערלאנג דעם דאזיקן בריוו צו גרעפין אליס.

דאן האט ער געזאגט צו מר. לעבלאן :

— עס העלפט ניט, מיר וועלן היינט מוזן עסן גאנץ אליין.

ביידע נייע פריינט האבן זיך געזעצט צום טיש און האבן אויפגעגעסן דאס ערשטע געריכט. קוים אבער האבן ביידע פריינט גענומען א לעפל אין מויל, האט זיך געעפנט די טיר און גרעפין אליס איז אריינגעלאפן אין עס צימער פול מיט פרייד און איז גלייך צוגעלאפן צו איר אנקעל.

— געארג לעבט ! — האט זי אויסגערופן אויסער זיך פאר פרייד, — ער איז געזונט !

דער שיינער דזשעק האט א קוק געטאן אויף דער יונגער גרעפין און איז איבערראשט געווארן, אזא שיינהייט האט ער נאך אין זיין לעבן ניט געזען. אליס איז ווירקלאך געווען א זעלטענע שיינהייט, און אין דער דאזיקער מינוט איז זי געווען אויסערגעוויינלאך שיין.

אליס האט געוואלט נאך עפעס זאגן אדער פרעגן, אבער גראף אלפרעד האט צו איר שטיל א זאג געטאן :

— מיר האבן א פרעמדן ביים טיש. עס פאסט ניט צופיל צו ריידן.

אליס האט זיך ערשט איצט אומגעקוקט, אז א פרעמדער זיצט ביים טיש. זי האט אויף אים א קוק געטאן און האט געפרעגט איר אנקל מיט די אויגן : ווער איז דער ?

— דאס איז א מאן, מיט וועלכן איך האב איינציקע געשעפטן, ער הייסט לעבלאן, — האט גראף אלפרעד געזאגט האסטיק.

גרעפין אליס האט זיך געמוזט זעצן צום טיש עסן מיט איר אנקל. זי האט אבער זייער ווייניק געגעסן און פלעגט פון צייט צו צייט וועלן עפעס ריידן, אבער זי האט ניט געקאנט.

אזוי איז פארגאנגען א גרויסע ווײלע און קיינער האט ניט גערעדט קיין ווארט. גראף אלפרעד האט אויך געגעסן זייער ווייניק, ער האט אנגעהויבן צו פילן, אז יעדע שלעכטע זאך, וואס א מענש טוט, מוז פריער אדער שפעטער באצאלט ווערן. דער איינציקער, וועלכער האט געגעסן מיט דעם בעסטן אפעטיט איז געווען דער שיינער דזשעק לעבלאן, וועלכער האט געגעסן געשמאק און פלעגט פון צייט צו צייט אויפהויבן די אויגן א קוק טאן אויף דער גרעפין אליס.

גראף אלפרעד איז ענדלאך געווארן אומאנגענעם דאס דאזיקע שווייגן און ער האט געזאגט צו אליס'ן :

אקע;זדטמג.סנס.זיינדרנראשןמעגעיב וסלה

— דו זעסט, אליס, געארג איז געזונט און שטארק, — ווי איך האב דיר געזאגט.

— פאר וואס איז ער אבער ניט געקומען אהיים ? — האט גרעפין אליס געפרעגט אומרואיק.

— ער איז געווים קראנק, — האט זיך לעבלאן אריינגעמישט.

גרעפין אליס האט אויפגעהויבן אירע שיינע אויגן און האט א קוק געטאן אויף דעם גאסט, זי האט זיך אבער באלד באאומרואיקט און זיך ווידער געווענדעט צום אנקל :

— געארג איז ניט קראנק, ער שרייבט ניט, אז ער איז קראנק. ווען ער זאל זיין קראנק, וואלט ער עס מיר געשריבן און איך וואלט געלאפן צו אים.

ער שרייבט דאך אבער גאר ניט וואו ער געפינט זיך איצט ? — האט זיך לעבלאן ווידער אריינגעמישט.

— האט איר דען געלעזן געארג'ס בריוו ? — האט גרעפין אליס געפרעגט דערשטוינט.

— גראף אלפרעד האט אים מיר געוויזן, ווייל מיר זיינען די בעסטע פריינט אין דער וועלט.

— יא, מיר זיינען זייער גוטע פריינט — האט גראף אלפרעד געמוזט אונטערברומען.

— און איך וויל אפ טהאבן דאס פארגעניגן אייך צו זעהן, שיינע גרעפין, — האט לעבלאן געזאגט.

ער האט אנגעהויבן זיך צו חנפה'נען צו גרעפין אליס. ער האט געוואוסט, אז ער האט עס פרובירט ביי פיל אנדערע פרויען און ער האט זיי אלע געוואונען. מיר האבן שוין דערציילט, אז זיינע קאמעראדן פלעגן אים רופן דער שיינער דזשעק דערפאר, וואס ער האט געהאט גליק ביי פרויען. ניט נאר דינסט מיידלאך פלעגן זיך פארליבן אין אים, נאר זאגאר אפילו אנגזעענע אריסטאקראטקעס. ער האט געמיינט, אז אזא יונג מיידל, ווי די גרעפין אליס, וועט ער זייער לייכט פארפלאנטערן אין זיינע נעצן. אבער דאס מאל האט אים זיין גליק פארלאזן.

קוים האט זי אויסגעהערט זיין קאמפלימענט, האט זי זיך אויפגעהויבן פון טיש און געזאגט צו איר אנקל.

— איך מוז מיך אנטשולדיקן, אנקל ! דער קאפ טוט מיר זייער ווי און איך מוז גיין אין מיין צימער.

זי האט ניט געווארט, אז גראף אלפרעד זאל איר עפעס ענטפערן. זי האט זיך גאנץ לייכט פארנייגט פאר מיסטער לעבלאן און ארויסגעלאפן פון עס-צימער.

קוים האט זי פארמאכט די טיר הינטער זיך, — האט לעבלאן אויסגערופן.

— ווי שיין זי איז !

— אזוי ? געפעלט זי אייך ? — האט גראף אלפרעד געלאכט.

(ווייטערס קומט)

אנאָנסמענט ! אנאָנסמענט !

די וועסטערן פליטינג קאָמפאני

וועלכע האט זיך פריער געפונען אין 704 וויניפעג פיאנא בילדינג, אנאנסירט, אז זי האט איבערגענומען א נייעם און מער באקוועמען אפיס אין

215 ענדערטאָן בילדינג

פארטעדזש עוועניו און הארגרייוו סטריט

מיר באטן אן אן אויסגעבעסערטע באדינונג אויף אלע סארטן פליטינג, העמסטיטשינג, מאנאגראם ארבעט, ברייידינג און מאכן קנעפלאך און א. וו.

THE WESTERN PLEATING CO.

PHONE 28 597 215 ENDERTON BLDG. Winnipeg, Man.

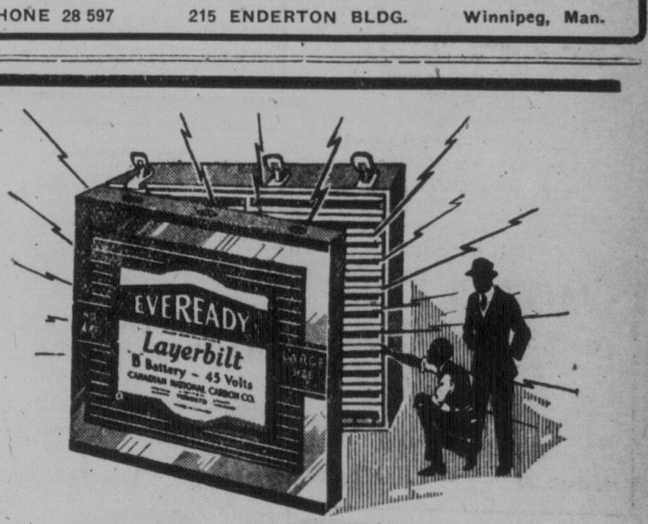

קויפט איר דעם פעקעדזש אָדער די קראפט אינווייניק?

אין סייז קאנען אנדערע ראדיא בעטערים זיין ענלאך צו עווערעדי לעיערבילטס, אבער אינווייניק איז דא אן אומגעהייערער אונטערשייד, און אין אפערירונג, איז דא נאך א גרעסערע אויסצייכענונג, ווייל עווערעדי לעיערבילט פארמאגט א נייע קאנסטרוקציע וואס גיט אריין א סך מער קראפט אין יעדער בעטערי. דאס מיינט לייננגערער לעבן, מען קאן זיך אויף דעם מער פארלאזן, א סך גרעסערע עקאנאמיע. קלייבט אויס א בעטערי, פאר דעם וואס עס וועט טאן, און איר וועט געפינען דאס מייסטע פאר אייער געלט אין ע ו ו ע ר ע ד י לעיערבילט. אייער דילער האט עס אין דריי סייזעס.

פארקויפט אין ראדיא סטארס איבעראל

CANADIAN NATIONAL CARBON CO., LIMITED

Calgary Vancouver TORONTO Montreal Winnipeg

EVEREADY Radio Batteries

RB 5

There's Longer Life in Layerbilt

טראוועלט דורכאויס מיט קענעדיען פאסיפיק וועג צו דער

אלטער היים

דירעקטע טריינס ספעציעלע קארס

ביז צום שיף אין וו. סעינט דזשאן, נ. ב. פאר דעצעמבער אפשווימונג

דאטשעס אף יארק _ _	דעצעמבער 5
דאטשעס אף ריטשמאנד _ _	דעצעמבער 12
מאנטקלעיר _ _ _ _	דעצעמבער 13
דאטשעס אף אטאל _ _ _ _	דעצעמבער 16

נידעריקע פעירס אין פארלויף פון דעצעמבער

בוקט איצט מיט וועלכן ס'איז אגענט פון דער

CANADIAN PACIFIC

עקסקורסיעס צום פאסיפיק קאוסט און איסטערן קאנאדע אויך

PLAYHOUSE

ארטיסטס מאדעלן

פאזיטיוו די לעצטע עטלאכע טעג

אונטער 18 יאר ווערט קיינער ניט אריינגעלאזן

בלויז מענער	בלויז פרויען
7.30 אוונט, 50 סענט	מאטינעס 2 נ. מ., 25¢
מעקס עקסטרא—רעזערווירט 75ס.	

דאנערשטאג נאכט, בלויז פאר פרויען

ברעקלדיקער פאי קראוסט

דער סוד פון מאכן גוטן פאי קראוסט איז: "נוצט פיוריטי מעל — און האלט די טייג טרוקן!" פרובירט די דאזיקע רעסיפי — פאר 2 "שעלס".

3 קאפס פיוריטי מעל — 1 קאפע פעטס
½ א טיילעפל זאלץ — 1 קאפע קאלטע וואסער

מעטאדע: מישט צוזאמען די מעל און זאלץ צעטיילנדיק אויף העלפט די פעטס ביז דער מיקסטשור איז א פיינע מעל, צוגעבנדיק לאנגזאם די פינקטלאכע קוואנטיטעט פון וואסער אבער ניט א טראפן מער. נוצט ווייניקער וואסער, אויב איר קאנט, און דער פאי קראוסט וועט זיין אפילו ברעקלדיקער.

קערט איבער אויף א ברעטל זייער לייכט באווארפן מיט פיוריטי מעל, וועלגערט ארום א פערטל אינטש דיק. פארשפרייט דעם באלאנס פון די פעטס איבערן טייג, לייגט צוזאמען דריי מאל און וועלגערט ווידער ביז צו דער נויטיקער דיקקייט. באקט אין א הייסן אויוון (450 גראד).

Western Canada Flour Mills Co. Limited, Toronto Winnipeg, Calgary.

3011

PURITY FLOUR

קעלבערנע און רינדערנע פלייש

10 סענט א פונט

ביז ניי יאר

בהשגחת ועד הרבנים

איר אלע ווייסט אז איך גיב דאס בעסטע פלייש, און איך וועל אימער געבן דאס בעסטע פלייש.

מ. גאלסקי

43 דערבי סטריט

מודעה

צו אלע מענער און פרויען פון וויניפעג !

מיט גרויס באדויערן מוזן מיר זיך ווענדן צו אייך נאך אמאל, איר זאלט זיך באטראכטן וואס איר טוט דא. — מיר האבן אייך דערקלערט דורך דער צייטונג, אז דאס פלייש וואס ווערט פארקויפט אין די בוטשער שעפער:

500 סעלקירק עווע. — 86½ ענדריוס סט. — 1304 מיין סט. 296 דאפערין עוועניו

— איז —

טרפה ונבלה

און א סך פון אייך נעמען דאס ניט אין אכט, — צוליב נצחון אדער צוליב א פאר סענט זייט איר גרייט עסן טרפות און צעטרעטן מיט די פיס דעם כבוד און אוטאריטעט פון די רבנים. אבער ווען איר וועט שטארק נויטיק דארפן אונזער אוטאריטעט, ווען אימעצנס א קינד וועט חס ושלום אוועקגיין אין שלעכטן וועג און חלילה פארשעמען די משפחה, דאן וועט איר שטארק זוכן אונזער אוטאריטעט אויף אפהאלטן אייער קינד פון שלעכטן שריט, ווי עס טרעפט זיך אז עס גיט זיך אונז אמאל איין, — אבער איר וועט אזא אוטאריטעט ביי אונז ניט געפינען, איר האט אים אליין צעטראטן מיט אייער איצטיקן האנדלען קעגן אונז און קעגן דער תורה.

גלייכצייטיק ווענדן מיר זיך צו די אלע וואס ארבעטן ארום דער זאך פון "וואלוול פלייש", איר זאלט זיך באדיינקען, אז צום אלעם ערשטן כבוד און אוטאריטעט פון די רבנים. אבער ווען איר וועט שטארקן נויטיק הייליקייט פון כשרות.

מיר ווענדן זיך צו אייך, און רופן אייך, באדיינקט זיך, פריינט, וואס איר טוט! ניט דאס איז דער וועג! עסט ניט קיין טרפות און ברענגט ניט אנדערע צו טרפות! זוכט עצות און איר וועט זיי געפינען ווי אזוי פארלעשן דאס פייער און אויסמיידן דעם חילול השם.

בכבוד, ועד הרבנים

WALKER

CANADA'S FINEST THEATRE

היינט און א גאנצע וואך

"די פור נאט"

אוונט, 1$. 75ס., 50ס., 25ס. | פלוס
מאטינעס ___ 50ס., 25ס. | טעקס

ארקעסטער פון 9 מוזיקער

NEW PALACE THEATRE

היינט

ריטשארד בארטעלמעס, אין "יאנג נא ווערס"

אויך, קאמעדיע, פאקס נייעס און "מאוויטאן ווערייעטיס"

QUEENS THEATRE

2 פאר 60 סענט; 2 פאר 90 סענט 2 פאר $1.10

לײדיס פריי

היינט

מיטוואך און נאוועמבער 5

מאריס קראנער

און

דזשאנעט פאסקעוויטש

צוזאמען מיט דער גאנצער קאמפאני

אין

שלום אש'ס גרעסטע מייסטערווערק

"גאט פון נקמה"

דראמע אין 3 אקטן

אויפגעפירט פון מאריס קראנער

אויסגעשטאטעט פון איזידאר קליין

אונזער קאמפאני:

מענער פערסאנאל—מאריס זילבערשטיין, איזידאר קליין, הײמי ראפאפארט, מאריס אפעל, הײמי פיינשטיין און סאמועל פויגלנעסט

פרויען פערסאנאל—עני שאפירא, סילי ליפציג, פוירל פויגלנעסט, פאולין שייפער און סארא קראנער

וואס טוט דער אימיגראנטן הילפס פאראיין אין קאנאדע?

אן ענטפער אויף דעם וועט איר קאנען הערן ביי א

מאס מיטינג

זונטאג דעם 9טן נאוועמבער.

3 אזייגער בייטאג פונקט

אין

גרויסן פרץ זאל

אדרעסירט פון

א. דוש. פאול

עקזעקוטיווע דירעקטאר פון פאראיין אין מאנטרעאל

ה. י. ווילדער, ס. ד. לעווין, י. א. טשערניאק און מ. א. גרעי

ס. הארט גרין, פארזיצער

איר, אלס אימיגראנט, וועט זיכער זיין פאראינטערעסירט צו הערן וועגן דער אימיגראנטן פראגע אין קאנאדע.

קומט!

אויב איר ווילט שקראבען און פאלישן אלטע און נייע פלארס

און באקומען די בעסטע ארבעט אין שטאט

טעלעפאנירט צו אונז

אונזער ארבעט איז גאראנטירט צו געבן אייך צופרידנהייט

JACKSON FLOOR CO.

טעלעפאן 52 475

אין וואקער טעאטער

"די פור נאט" איינע פון די לעבעדיקסטע און פריילאכסטע קאמעדיעס פון פריידיקער יוגנט ווערט געשפילט היינטיקע וואך אין וואקער טעאטער. עס שפילט זיך אפ א ליבעס געשיכטע פון אויסערגעוויינלאכן אינטערעס — א קאנקורענץ צווישן ליבהאבערס און קאלעדזש טימס. דער טעאטער האט נעכטן געקראכט פון געלעכטער און אפלאדיסמענטן פון דער פיינער אויפפירונג אין וועלכער די גאנצע רעפערטואר קאמפאני צייכנט זיך אויס אין זייערע ראלן. פאר עכטן פארגעניגן און פיינער פארוויילונג, זעט די פארשטעלונג, "די פור נאט" היינטיקע וואך אין וואקער טעאטער.

—(::)—

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן דאס דורכאויס ריידנדיקע אינטערעסאנטע און שפאנענדע בילד "יאנג נא ווערס" מיט אייער באליבטן ריטשארד בארטהעלמעס אין דער הויפט ראל מיט אן ערשט-קלאסיקן קעסט. "יאנג נא ווערס" איז א גרויסע מאווי "היט". לאזט ניט דורך די געלעגנהייט, זעט עס. עס ווערט אויך געוויזן א דורכאויס-ריידנדיקע קאמעדיע, פאקס נייעס און "מאוויטאן ווארייעטיס".

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5ס. פער "אגייט ריין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15
פאר א וואך, 20 ס	פאר 6 מאנאטן, $4.00
פאר א מאנאט, 75 ס	פאר 1 יאר, $7.50

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטעדזש עוו. איבער לייסעאום טעאטער נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס. פולער קורס פון לעסאנס $5.00.

פיזישע קולטור

רעדוצירן — א ספעציאליטעט

טעלעפאן גרעי, 39 878—23 984

מיטשעל און מיטשעל

רעגיסטרירטע פעטענט אטארניס, 718 מעקאינטייר בלאק, וויניפעג. פעטענטס. טרייד מארק גענומען אין אלע לענדער. ריזאנאייבל טערמס. טעלעפאן 88 747.

געלט !

פאר אייערע באלדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג שטריינג פארטרויליאך

אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.

General Loan and Insurance Agency

738 Somerset Block, Winnipeg.

Phone 24 789

R.B.ORMISTON

פלאריסט

צוויי סטארס צו אייער באדינונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

וויקער פוירניטשור און בייבי קערידזשעס פאררכט. ספריי געפיינטעט און אפהאלסטערד.

WILLOW ART FURNITURE COMPANY

288 GRAHAM AVE. PH. 24 677

אאקטיוו מעסענדזשער

טעלעפאן 26 062

באים, מאטארסייקלס, טראקס. דעליווערי אין אלע אירע ברענטשעס.

AACTIVE MESSENGER SERVICE

119 Albert Street

טייפרייטערס

באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.

ט. א. ווער, נאכפאלגער צו

MODERN OFFICE APPLIANCES LTD.

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

A. MUIR

אוטאריזירטער

דוקא פינישינג סטיישאן

פענדערס און באדי ריפעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

אינשורענס

די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אוטאמאביל קאמפאנים.

ריל עסטייט

שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאנס אונזער ספעציאליטעט.

שיפס קארטן און געלט שיקונג

דורך "באלטיק אמעריקא ליין".

געשעפט געלעגנהייטן

דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע געשעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.

עס וועט זיך אייך באצאלן זעען

ה. פערלמאן און נ. זעלטשער

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

7 רום הויז, פולי מאדערן, אוק פינישינג, פייער פלייס, גאראדזש, אין אלפרעד עוועניו. פרייז $3,800. א גרויסער סנעפ.

סוויטס צו פאררענטן אין די בעסטע אפארטמענטס אין דער נארט ענד. 3 און 4 רומס פון $30 א חודש און העכער.

צו פאררענטן א נייע סטאקא באנגאלאו פון 6 רומס. מיט א סאן רום און אויך א גאראדזש. אויסגעפוירנישט אויפן שענסטען אופן. איר קאנט עס רענטן מיט אדער אן דער פוירניטשור.

געלט לייען אויף 6½ פראצענט. אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 און 807 58

אנאבעלא סטריט

צוויי הייזער, 6 און 7 רומס יעדע. סעמי מאדערן, $3,500. אדער וועט פארקויפן באזונדער.

FRED C. HAMILTON

Avenue Block Phone 21 911

:: צו פאררענטן :: FOR RENT

באלטיק אפארטמענטס

מאניטאבא עווע.

צו פאררענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקארירט. סקרינד באלקאנים. מעסיקע רענט

זיך ווענדן צום קערטייקער

סוויט "די." טעלעפאן 56 668

צו פאררענטן א זעקס רום הויז. זיך ווענדן צו

MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

NOKOMIS BUILDING

הארגרייוו און קאמבערלענד

ווינשנסווערטער גראונד פלאר ספייס צו פאררענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. נידעריקער אינשורענס רענט.

THE J. McDIARMID CO., LTD.

201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

באָרד און רום אין אן אנשטענדיקער הויז אין 449 בריטשארד עוועניו. טעלעפאן 56 555.

צו פאררענטן פון 1 ביז 4 צימערן, קאפל אדער סינגל, מיט אדער אן פוירניטשור. 287 מעננום עוו. נאענט צו א סטריט קאר.

צו פאררענטן א סטאר אין 73 דערבי סט. אויפן מארקעט. גוט פאר וועלכער ניט איז ביזנעס. זיך ווענדן אין 348 קאלעדוש עוו. טעלעפאן 53 743.

ראמאנא קאורט

פריטשארד עוועניו, ארום מיין סטריט. צוציענדיקע 3 רום סוויטס צו פאררענטן, מיט אלע באקוועמליכקייטן. רענט $37.50 און העכער. טעלעפאנירט צו מר. בירס, 57 348; אוונטן, 51 721.

צו פאררענטן א גרויסע ליכטיקע רום מיט אלע באקוועמלאכקייטן, פאר א באי אדער מיידל, מיט אדער אן בארד. זיך ווענדן צו ל. לעוויט, 186 מאניטאבא עוועניו, איסט, סוויט 2.

צו פאררענטן א ליכטיקע שיינע געפוירנישטע רום אין א באקוועמער היים אין א שיינעם פלאץ. נאענט צו א סטריט קאר. נוצן דעם טעלעפאן. טעלעפאנירט 55 137.

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

אן עקספיריענסד בוקקיפער פארלאנגט טיילווייז צייטיקע ארבעט. קאן טאן די ארבעט אין אפיס, אדער צו נעמען עס אהיים. זיך ווענדן צו

S. BOLT

Phone 25-509

פון 4 ביז 8 אוונט.

א יונגער דייטש זוכט א שטעלע אלס הויז מאן, אויך אנדער ארבעט. אנאטאל ענדריוס, 408 פאוערס סטריט.

ארבעטער פארלאנגט HELP WANTED

פארלאנגט אן אס. זיך באלד ווענדן אין 413 אבערדין עוועניו.

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

האטעל, שטעטל פון 300, קיין אפאזיציע. 12 רומס. גרויסער ביר טרייד. פרייז $6,000.

קאנפעקשאנערי, סטאק און פיקסטשורס $2,500. אומזאץ $1,500 א מאנאט.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

* לייענט "דאס אידישע ווארט", אייער *
* אייגענע צייטונג, געדרוקט אין אונ- *
* זער אייגענער שפראך, פאר אונזערע *
* אייגענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון וויניפעג און *
* מערב קאנאדע. *

סימקינס טראנספער

האט איצט

2 טראקס צו אייער באדינונג

ווען איר דארפט עפעס מופן טעלעפאנירט בלויז 52 540

און איך וועל אייך באדינען צו אייער בעסטער צופרידנהייט

מיר מופן

אלצדינג — אומעטום — שנעל און פינקטלאך

קוילן און האלץ

איר מוזט עס איצט האבן!

איך וועל עס אייך דעליווערן צו דער מינוט — אלע סארטן, לויט אייער פארלאנג

ארדערט אייערע קוילן און האלץ דורך

SIMKIN'S TRANSFER

456, STELLA AVE.

PHONE 52 540